Бутун дунё пролетарлари, бирлашингиз!

СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети, Ўзбекистон ССР Олий Совети ва Министрлар Советининг органи

ГАЗЕТА 1918 ЙИЛ 21 ИЮНДАН ЧИҚА БОШЛАГАН

21 июль 1972 йил, жума ◆ № 169 (15.340). ◆ Баҳоси 2 тийин.

ССР 50 ЙИЛ

ҒЎЗАЛАР СУВГА ҚОНДИРИЛМОҚДА.

•

ЭЛ ДАСТУРХОНИГА

•

МЎЛ ҲОСИЛ ИШТИЁҚИДА

МАЖБУРИЯТ ҲИСОБИГА

Ўрта Чирчиқ районидаги қишлоқ хўжалик меҳнатчилари ғалла ўрим-йиғимини тугалладилар. 8500 гектар майдондаги ғалла ўн беш иш кунида йиғиштириб олинди. Деҳқонлар давлатга 1210 тонна ғалла сотиб, ҳозир планга қўшимча равишда дон топширмоқдалар. Свердлов номли, Ленин номли колхозларда ҳозирнинг ўзидаёқ социалистик мажбуриятлар бажарилди.

Тошкент областининг Калинин, Бўка ва бошқа районларидаги хўжаликлар ҳам давлатга ғалла сотиш йиллик топшириғини ортиғи билан бажардилар.

(ЎзТАГ).

Холбобо Ҳамдамов 40 йилдан буён заргар касб — сувчилик қилади. У шу йиллар мобайнида гектар-гектарлаб ғўзаларни об-ҳаётга қондирди. Шу кунларда эса Оқ олтин районидаги 18-«Фарғона» совхози 5-бўлими ғўзаларига сув тараяпти. Сувга қонган ғўзалар кундан-кунга барқ уриб ўсяпти. Суратда: кекса сувчи Холбобо Ҳамдамов пахтазорда.

А. Тўраев фотоси.

СУВЧИ

Сув — пахтачиликда беш омилнинг бири ва ҳал қилувчиси. Ҳосилнинг тақдири, кузги «оқ олтин» хирмонларининг чўғи ва сифати кўп жиҳатдан сувга ҳамда сувчиларнинг меҳнатига, оқилона иш тутишларига боғлиқ. Ғўза — сув талаб экин, ёз ойларида унинг сувга бўлган эҳтиёжи айниқса ортади. Чилла сувига қондирилган ғўзалар серҳосил бўлиб ўсади, кўсаклар салмоқдор бўлади, эрта очилади, биринчи сорт пахта миқдори ошади, уруғлик пахта етиштиришни кўпайтиришда муайян муваффақиятларга эришилади. Ҳосил нишоналарини тўкилишдан сақлаб қолувчи манба ҳам сувдир.

Халқимизда сув — зар, сувчи — заргар, деган мақол бор. Тўққизинчи беш йилликнинг иккинчи босқичи — 1972 йилда 4 миллион 500 минг тонна «оқ олтин» етиштириш мажбуриятини олган республикамиз меҳнаткашлари ғўзани суғоришда зар қадрига етувчи заргар эканликларини намойиш қилмоқдалар, бой тажрибаси, бутун санъатини ишга солиб, суғоришни кеча-кундуз ўтказмоқдалар. Республикамиз бўйича 1 миллион 700 минг гектарга яқин майдондаги ғўзалар бир марта қондириб суғорилди. Умумий пахта майдонининг 40 процентдан кўпроғидаги ўсимликлар икки марта сувга қондирилди.

Андижон, Фарғона, Наманган областларининг пахтакорлари сув сероблик пайтида асосий майдонлардаги ғўзаларни чилла сувига қондириб олдилар. Бу билан ғўзаларнинг тез ўсиб, ривожланиши, биринчи ва иккинчи ярусларда кўп ва эртапишар ҳосил нишоналари тўплашга шароит яратдилар. Бухоро, Тошкент областларининг кўпчилик хўжаликларида ҳам оз сув билан катта майдонлардаги ғўзаларни қондириб суғоришда анча ишлар қилинди. Кейинги ҳафтада ҳаво исиб, ҳарорат кўтарилиши муносабати билан сувчилар сони кўпайтирилди, уларнинг унумли ишлашлари учун ҳамма имкониятлар яратиб берилди. Натижа чакки бўлмади, ғўзаларни суғориш суръати ўсди, сифати яхшиланди.

Сирдарё областининг чўлқуварлари сувдан тежаб-тергаб фойдаланишда ибратли ишлар қилмоқдалар. Сувчиликка энг тажрибали деҳқонлар қўйилган. Суғориш ғўзаларнинг эҳтиёжи, сизот сувнинг жойланиши, тупроқ унумдорлиги тўла ҳисобга олинган ҳолда ўтказилади, бирор литр ҳам сувнинг исроф бўлишига йўл қўйилмайди. Социалистик Меҳнат Қаҳрамони Мамажон Дадажонов директорлик қилаётган Ленин номли 11- совхозда суғориш икки сменада ташкил қилинган. Маъмурият, партия ташкилоти вакиллари сувчиларнинг иши устидан назорат олиб боради, айни кезда ёрдам беради. Совхознинг иккинчи сувдан чиқарилган 4.771 гектар майдондаги ғўзалари қийғос ҳосил тўплаяпти, ҳар туп ғўзада 5-6 та бўлиқ кўсак ҳосил бўлди. 18- «Фарғона» совхози коллективи ҳам ғўза парваришини сира бўшаштирмаган ҳолда суғоришни тобора кучайтиряпти. Совхозда июль ойининг охири ва август ойининг биринчи ярмида ғўза суғоришни ташкилий жиҳатдан уюшқоқлик билан ўтказишга қаратилган тадбирлар ишлаб чиқилди.

Ленин Қорақалпоғистон Автоном Республикаси, Хоразм области хўжаликларида ғўзалар энди биринчи сувдан чиқарилди. Кўпчилик районларда сувдан ишнинг кўзини билиб фойдаланилмаяпти, сувчилар иши икки сменада ташкил этилмаяпти. Айрим пайкалларда ғўзалар чанқаб ётгани ҳолда, айрим пайкаллардаги ғўзалар устма-уст суғорилиб, ғовлатиб юборилмаяпти. Бу борада мутахассисларнинг ташкилотчилик роли сезилмаяпти. Айнан шундай ачинарли аҳвол Ўрта Чирчиқ райони хўжаликларида ҳам юз бераётир. Ўзаро текширишлар шуни кўрсатдики, «Полярная звезда» колхозида сувчилар етишмаслиги туфайли сув тунда зовурларга оқизиб юборилган, қатор оралари етилиши билан чуқур культивация ўтказилмай, тупроқ қатламидан намнинг кўтарилишига йўл қўйилган.

Бу йил республикамиз бўйича қарийб бир миллион гектар майдонга пахтанинг вилтга чидамли, эртапишар «Тошкент-1», «Тошкент-2», «Тошкент-3» навли чигити экилди. Бу майдонлардан келгуси йили экиладиган уруғлик олинади. Шундай бўлгач, «Тошкент» навлари экилган майдонларнинг ғўзаларини суғоришга алоҳида эътибор берилиши, сув режимига қатъий риоя қилиниши лозим. Ғўзаларни бир меъёрда қондириб суғоришда сифонлар, найчалар ва бошқа воситалардан кенг фойдаланиш керак. Сувчиларимиз пахтазорларни чўллатиш ва кўллатиш ҳолларига барҳам бермоқлари зарур.

Механизаторларимиз юбилей йилида икки миллион тонна пахтани машиналарда териб бериш мажбуриятини олганлар. Ғўзалар шуни кўзда тутиб суғорилиши зарур. Сув камчил жойларда эгат оралатиб суғорилиши, сув сероб жойларда эса ғовлатиб юборилмаслиги керак. Ер етилиши билан узунаси-кўндалангига культивация ўтказиб, намни тўла сақлаб қолиш бош вазифадир. Бунинг учун сувчилар билан механизаторларнинг иши бир-бирига уйғунлаштирилиши керак. Ғўзаларни машиналарнинг мижозига мос қилиб ўстириш деҳқонларимизнинг диққат марказида бўлмоғи лозим.

Оққўрғон районидаги «Ўзбекистон ССР беш йиллиги», Сирдарё районидаги «Малик» совхозлари, Сирдарё областининг янги ўзлаштирилган ерлардаги хўжаликларида ғўзаларни суғоришда сунъий ёмғир ёғдириш агрегатларидан кенг фойдаланиляпти. Лекин шундай имкониятларга эга бўлган айрим хўжаликларда механизмлар тўла ишга туширилмаган. Ҳозирги вазият ғўзаларни суғоришни бутун чоралар билан кучайтиришни тақозо этяпти. Партия, совет ташкилотлари, қишлоқ хўжалик органлари бу борада назоратни кучайтиришлари, ички ресурсларни тўла ишга тушириш чораларини кўришлари лозим.

Сув хўжалиги органларининг маълумотига қараганда Қорадарё ва Зарафшон дарёларида оқар сувнинг камайиши кутиляпти. Бундай аҳвол бошқа сув манбаларида ҳам рўй бериши мумкин. Аҳвол ғўзани яшнатувчи деб ном олган сувчиларимиздан ғоят тадбиркорлик билан иш тутишни, давлатимиз ёрдами, халқимиз меҳнати билан бунёдга келтирилган ва келтирилаётган «оқ олтин» нишоналарини тўла сақлаб қолиш ва кўпайтиришни талаб этади. Ҳар литр сув кузда тарози босадиган пахтанинг мезонидир. Шуни унутмаслик керак.

Хоразм области хўжаликларида суғоришдан кейин ерда намни тўла сақлаб қолиш мақсадида қатор ораларига чиритилган гўнг сепиляпти. Чустлик миришкор деҳқонлар махсус бригадалар тузиб, сувдан навбатлаб фойдаланиш усулини кенг қўлланяпти. Бу тажрибаларни ҳамма жойда кенг оммалаштириш лозим. Шунга эришайликки, мўл ҳосилнинг тақдири ҳал бўлаётган шу кунларда ҳамма майдонлардаги ғўзалар сувга қониб, қуёш нури, ҳароратдан баҳра олиб гуркираб ўссин, ҳар туп ўсимликда кутилгандан кўпроқ шона, гул, тугунча, кўсак тўплансин.

Сувчилар ҳақида ғамхўрликни кучайтириш партия, совет ташкилотлари, қишлоқ хўжалик органлари раҳбарларининг муҳим бурчидир. Улар мунтазам иссиқ овқат, чой, мевалар билан таъминлаб борилиши, кечаликка тошфонарлар берилиши керак. Уларнинг иши ҳар куни таҳлил қилиниши, ютуқлари оммалаштирилиб, камчиликларнинг такрорланишига йўл қўймаслик чоралари кўрилиши лозим. Сувчилар орасида мусобақа кучайтирилиши керак.

ИЛҒОР СУВЧИЛАР ИШ ТАЖРИБАСИДАН

ҒЎЗАНИ ЯШНАТУВЧИ

Деҳқончиликда, хусусан пахтачиликда сув асосий омиллардан бири ҳисобланади. Лекин оқар сув ҳар йили ҳам мўл-кўл бўлавермайди. Сув камоб келган йилларни ҳам кўп кўрдик.

Қишлоқ хўжалик маҳсулотлари, айниқса, пахта сортининг юқори бўлиши ҳам кўп жиҳатдан экинларнинг энг яхши агротехника муддатида сувга қондирилишига боғлиқ. Мириқтириб суғорилган ғўзалар кўп шона, гул тўплайди, гуллар барвақт тугунча ва кўсакка айланади. Кўсакларнинг салмоғи ошади, пахтасининг чигити тўла бўлади. Уруғлик учун ажратилган участкалардаги ғўзаларни энг яхши агротехника муддатида суғориш айниқса катта аҳамиятга эга.

Биз иш жараёнида шуларни ҳисобга олиб ғўза суғорамиз. Ҳосилнинг тақдири асосан сувчилар билан механизаторларнинг ҳалол меҳнатига боғлиқ эканлигини яхши биламиз. Колхозимизнинг пахта майдони 1682 гектар. Ҳар гектар ердан пландаги 37 центнер ўрнига 40 центнердан ошириб пахта хирмони кўтариш, она-Ватанга 6.730 тонна дурдона етказиб бериш ниятида механизаторлар, химизаторлар ва бошқа касб эгалари билан ҳамкорликда астойдил меҳнат қиляпмиз.

Бу йил иншоотларда сув анча кам бўлди. Лекин ноилож диган даражада эмас. Ўтган йиллардагига нисбатан анча кўп сув оляпмиз. Экинларни энг қулай фурсатларда сувга қондириш учун ҳамма имкониятларга эгамиз. Кейинги кунларда ҳаво исиб, ҳарорат анча кўтарилди. Бу бир томондан яхши, ғўзалар яйраб ўсади, ҳосилга ҳосил қўшилади. Аммо сувчиларнинг меҳнати анча мураккаблашди. Чунки ғўзаларнинг сувга бўлган талаби кучайди. Колхоз правлениеси ва партия ташкилоти вазиятни ҳисобга олиб, сувчилар сонини кўпайтирди. Улар билан семинар-кўргазма ўтказди, илғор сувчилар оз сув билан катта майдонлардаги ғўзаларни қондириб суғориш тажрибасини сўзлаб бердилар.

Шундан кейин яна қуйидаги тадбирлар амалга оширилди: ғўзаларни суғориш икки сменада ташкил қилинди. Кундузги сувчиларга 0,75 гектардан бир гектаргача, тунги сувчиларга эса 0,50 гектар норма белгиланди. Шу нормани сифатли қилиб бажарган, сувнинг исроф бўлишига йўл қўймаган сувчилар асосий иш ҳақидан ташқари ҳар 10 кунлик якунига қараб рағбатлантириб борилади.

Биз пайкалларга сув тарашдан олдин ўқариқлар ва эгатларнинг бош қисмини созлаб чиқамиз, имконият бор жойларда ўқариқ билан эгатлар оралиғига сифонлар, имконият бўлмаган жойларда найчалар, йиртилмайдиган қоғоздан тўсиқлар ўрнатамиз. Мақсадимиз шуки, ўқариқдан оқаётган сув эгатга бир меъёрда оқсин, тупроқ қатламини бир текисда намласин, пайкал ўртасида бирор туп ўсимлик сув ичмай қолмасин. Айни кезда оқова сув қаторлар охиридаги ғўзаларни эзиб қўймасин. Энг муҳими — оқава сув зовурлар, йўллар ва бошқа жойларга ўғитларни оқизиб кетмасин.

Ҳар жойда пайкалларнинг тупроқ тузилиши ҳар хил. Буни деҳқонлар яхши билишади. Шунинг учун эгатларга сув тараётганда ғўзаларнинг сувга бўлган талаби, тупроқ тузилиши, ер ости сувининг паст ёки юза жойланишини тўла ҳисобга олиш керак. Чунки чанқатиб қўйилган ғўзалар кам ҳосилли бўлиб қолгани каби, ғовлатиб юборилган ғўзалардан ҳам кутилганча ҳосил олиб бўлмайди. Бизда ҳар гектар ерга қанча сув тараш, сувни эгатларда қанча муддат оқизишни агрономлар белгилаб беради, бу борада тажрибакор деҳқонлар кўмаклашади. Лекин ҳар қандай ҳолатда ҳам ғўзаларни марзалар тўла қорайгунча суғорамиз. Марзаларга сув сингиб қорайиши билан суғоришни тўхтатиб, бошқа пайкалларда иш бошлаймиз.

Тангри Ҳамдамов, Ражабгбой Эргашев, республикада хизмат кўрсатган пахтакор Темир Пўлатов, Зариф Ҳамроев ўртоқлар бошчилик қилаётган бригадаларнинг аъзолари бу йил гектаридан 45-50 центнердан «оқ олтин» хирмони кўтаришга аҳд қилганлар. Уларнинг иккинчи сувдан тўла чиқарилган, учинчи сувга қондирилаётган ғўзалари барқ уриб ўсяпти, ҳар туп ўсимликда 4-5 та бўлиқ кўсак бунёдга келди. Бундай муваффақиятга эришишда сувчиларнинг хизмати катта бўлди, деб ҳисоблаймиз. Шуниси қувончлики, бу бригадаларда бригада бошлиқлари сувчиларнинг иши устидан назорат олиб боради, ишни сифатсиз бажараётган сувчиларни қаттиқ тартибга чақиради, оби-ҳаётнинг исроф бўлишига йўл қўймасликни талаб этади, зарур бўлган кезда амалий ёрдам беради.

Пахтакор деҳқонларимиз сувнинг ҳар литрини қадрлашлари керак. Масалан, биз сувни Аму — Қоракўл каналидан катта меҳнат ва маблағ эвазига оламиз. Шунинг учун уни қадрлаймиз. Колхозимизда сувчилар группалари тузилди. Ҳар бир сувчига 10-12 гектар ер майдони ажратиб берилди.

Шу кунгача бирор туп ғўзанинг чанқаб қолишига йўл қўймадик, бундан кейин ҳам ғўзаларни қатъий норма асосида кеча-кундуз қондириб суғорамиз. Бизнинг фикримизча, ғўзалар қадди-бастини ростлаётган кезда сувни озроқ талаб қилса-да, қийғос ҳосил нишоналари тўплаётган, уларни сақлаб қолиб, етилтираётган ҳозирги дамларда сувга жуда ўч бўлади. Кўсаклар очилаётган паллада яна сувдан қайтади. Шунинг учун ҳозир ғўзаларни кеча-кундуз қондириб суғориш, ер етилиши билан чуқур культивация ўтказиб, намни тўла сақлаб қолиш биз сувчиларнинг муқаддас бурчимиздир.

Касбимиз сувчилик. Шу касбни шарафлаш учун астойдил меҳнат қиламиз. Июль ойининг охиригача ҳамма ғўзаларимизни яна бир марта қондириб суғорамиз. Далаларда мажбуриятни қоплайдиган даражада ҳосил етиштиришга ўз ҳиссамизни қўшамиз.

Ҳ. ҚУРБОНОВ, Ҳ. МУХТОРОВ, Б. ЖУМАЕВ, Р. МАВЛОНОВ, Ж. ЯХШИЕВ — Қоракўл районидаги «Правда» колхозининг сувчилари.

СОВХОЗ РАҲБАРЛАРИНИНГ КЕНГАШИ

20 июлда Тошкентда совхоз директорларининг республика кенгаши бўлиб ўтди. Ўзбекистон ССР совхозлар министри Е. Т. Тасанбоев КПСС XXIV съезди қарорлари асосида совхоз ишлаб чиқаришини янада яхшилаш тадбирлари тўғрисида доклад қилди.

Кенгашда Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг секретари И. Р. Қурбонов нутқ сўзлади. (ЎзТАГ).

КУРТ ВАЛЬДХАЙМ ТОШКЕНТДА

Совет ҳукуматининг таклифига биноан бизнинг мамлакатимизда меҳмон бўлиб турган Бирлашган Миллатлар Ташкилотининг Бош секретари Курт Вальдхайм 20 июлда Ўзбекистон пойтахтига келди. СССРнинг Бирлашган Миллатлар Ташкилотидаги доимий вакили Я. А. Малик унга ҳамроҳлик қилмоқда.

Ўзбекистон ССР Министрлар Совети Раисининг ўринбосари С. К. Зиёдуллаев, республика министрлари ва бошқа расмий кишилар Тошкент аэропортида К. Вальдхаймни кутиб олдилар.

Бирлашган Миллатлар Ташкилотининг Бош секретари шу куни Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг Раиси Н. М. Матчонов ҳузурида бўлди ва у билан самимий, дўстона вазиятда суҳбатлашди.

Шундан кейин Курт Вальдхайм Тошкентнинг янги қурилиш районларини ҳамда диққатга сазовор бўлган жойларини бориб кўрди. (ЎзТАГ).

ЎЗБЕКИСТОН ССР ОЛИЙ СОВЕТИ ПРЕЗИДИУМИНИНГ ФАРМОНИ

ЎЗБЕКИСТОН ССР МИНИСТРЛАР СОВЕТИ ДАВЛАТ МАТБУОТ КОМИТЕТИГА ҚАРАШЛИ 1-БОСМАХОНАНИ ЎЗБЕКИСТОН ССР ОЛИЙ СОВЕТИ ПРЕЗИДИУМИНИНГ ФАХРИЙ ЁРЛИҒИ БИЛАН МУКОФОТЛАШ ТЎҒРИСИДА

Республика полиграфия саноатини ва китоб нашр этиш ишини ривожлантириш соҳасидаги катта хизматлари учун ҳамда ташкил этилганига 50 йил тўлиши муносабати билан Ўзбекистон ССР Министрлар Совети Давлат матбуот комитетига қарашли 1-босмахона Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг Фахрий ёрлиғи билан мукофотлансин.

Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг Раиси
Н. МАТЧОНОВ.

Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг Секретари
Ҳ. ПУЛАТОВА.

1972 йил, 20 июль,
Тошкент шаҳри.

ҚОЗОҒИСТОН КП МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИНИНГ ПЛЕНУМИ

Қозоғистон Компартияси Марказий Комитетининг икки кун давом этган пленуми тугади. Пленум партия ҳужжатлари алмаштирилиши муносабати билан республика партия ташкилотларининг вазифалари тўғрисидаги масалани муҳокама қилди. Қозоғистон Компартияси Марказий Комитетининг секретари В. К. Севрюков доклад қилди.

КПСС XXIV съезди қарорлари асосида кадрларга маркса-ленинча билим беришни янада яхшилаш соҳасида партия ташкилотларининг вазифалари тўғрисидаги масала ҳам муҳокама қилинди. Қозоғистон Компартияси Марказий Комитетининг секретари С. Н. Имашев шу ҳақда доклад қилди.

КПСС Марказий Комитети пропаганда бўлими мудирининг биринчи ўринбосари А. Н. Яковлев кадрларга маркча-ленинча билим бериш соҳасидаги вазифалар, бутун идеология ишини яхшилаш тўғрисида гапирди.

Пленумда КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюросининг аъзоси, Қозоғистон Компартияси Марказий Комитетининг биринчи секретари Д. А. Кунаев нутқ сўзлади. (ТАСС).

ДОН — ДАВЛАТГА

Ўзбекистон ССР колхоз ва совхозларида ғалла ўрим-йиғими, уруғлик жамғариш ва дон тайёрлашнинг бориши тўғрисида 1972 йил 19 июлга бўлган

МАЪЛУМОТ

(Процент ҳисобида)

Биринчи стун — областлар, иккинчи стун — мавсум бошидан буён ўрилган ғалла, учинчи стун — жамғарилган уруғлик, тўртинчи стун тайёрланган дон.

Тошкент	83,2	38,4	75,3
Сирдарё	74,3	39,6	50,7
Фарғона	93.7	80.0	—
Наманган	96,0	86,3	—
Андижон	100,0	107,2	—
Самарқанд	64.4	39,9	47,1
Бухоро	88,9	55,8	—
Қашқадарё	54,6	69,9	71,6
Сурхондарё	68,0	55,4	108,5
Хоразм	77,1	—	—
ҚҚ АССР	—	—	—
Республика бўйича:	65,8	50,6	61,4

ҚИШЛОҚ ХЎЖАЛИГИ ИШЛАРИ КУНДАЛИГИ

РЕСПУБЛИКА ҒАЛЛАЗОРЛАРИДА

Илғор ғаллакор хўжаликлар ғаллани ўриб-йиғиб олишни тугалламоқдалар. Республикамизда 20 июлгача деярли 70 процент майдондаги дон экинлари ўриб олинди. Ғалла тайёрлаш плани 65 процент, уруғлик жамғариш плани эса 53 процент бажарилди. Шуни айтиб ўтиш керакки, кўпгина хўжаликлар ғалла ўрим-йиғими суръатларини кучайтирмоқдалар ва бутун ҳосилни сақлаб қолиш учун зарур чораларнинг ҳаммасини кўрмоқдалар. Тошкент ва Бухоро областларида 85-99 процент майдондаги ғалла ўриб олинди, Андижон областида эса бошоқли экинларни ўриб олиш ниҳоясига етказилди.

Лекин бир қанча областлар ҳамда районларда ўрим-йиғим суръати ҳали пастлигича қолмоқда. Қашқадарё областида мавжуд майдонлардаги бошоқли экинларнинг 55 проценти, Самарқанд областида 65, Сурхондарё областида 68 проценти ўриб олинди, холос. Бу областларда кунлик ғалла ўрими 1,5-2 процентдан ошмаяпти, ҳар бир комбайн ҳисобига бажарилаётган кундалик норма — 4.6 гектарга тўғри келади.

Ташвишланарли факт шундаки, Самарқанд ва Қашқадарё областларининг далаларида дон экинлари, хусусан арпа ўз вақтида ўриб олинмаганлигидан тўкилиб кетяпти. Бу областларда ғаллани янчиш суръатлари шундай пастлигидан республикада ғалла тайёрлаш кўтарилмаяпти. Сирдарё областининг баъзи хўжаликларида ҳам ғалланинг кўплаб нобуд бўлишига йўл қўйилмоқда

Давлатга ғалла сотиш қониқарсиз бораётганлигидан Самарқанд областининг хўжаликлари планни 50 процент, Сирдарё областининг хўжаликлари 53 процент ва Қашқадарё областининг хўжаликлари 76 процент бажарди. Бу областларда шу кунгача янчилган ғалланинг 30-47 проценти ҳалигача ташиб олинмаган.

Ғалла тайёрлашдаги бу аҳволга, аввало сабаб шундаки, мазкур областларда дон тозалаш машиналари ва автотранспорт иши яхши ташкил этилмаган. Чунончи Яккабоғ районида автотранспорт билан ташилаётган юк кўпи билан атиги 30 процентни ташкил этади. Чироқчи районида машиналар ғаллани юклаш ва бўшатиш вақтида хирмонларда кўпинча бекор туриб қолишига йўл қўйилмоқда. Самарқанд ва Қашқадарё областларида ғаллани ташиб олишга ажратилган транспортдан ўрим-йиғимга алоқаси бўлмаган бошқа ишларда фойдаланиш ҳоллари рўй бермоқда.

Бошоқли экинларнинг уруғлик фондларини жамғаришда айниқса ташвишли аҳвол рўй бермоқда. Самарқанд области бошоқли экинларнинг уруғлик фондларини жамғариш планини атиги 41 процент, Тошкент области 43 процент, Сирдарё области 44 процент, Сурхондарё области 55 процент бажарди. Ваҳолонки, бу областларнинг хўжаликларида янчилган ғалла уруғлик фондларини жамғариш планини бажариш имконини беради. Масалан, Тошкент областининг хўжаликларида хирмонларга 26 минг тонна янчилган ғалла ғарамлаб қўйилган бўлса ҳам пландаги 14,9 минг тонна ўрнига фақат 6,4 минг тонна уруғлик фондлари жамғарилган.

Шуни айтиб ўтиш керакки, бу областларнинг хўжаликларидаги мавжуд бўлган юксак унумли уруғлик тозалаш машиналарининг кўпидан уруғликларни тозалашда қониқарсиз фойдаланиляпти, бу иш бир сменада ташкил этилган, машиналарнинг иш унуми паст.

Ғалла етиштирувчи областларнинг кўпчилигида буғдой ва арпанинг навли уруғликларини тайёрлаш жуда қониқарсиз олиб борилмоқда. Ҳозирги вақтда ғаллазорларда ишни ҳар қачонгидан кўра қизитиб юбориш, ғалла ўрим-йиғимини кечаю-кундуз олиб боришни ташкил этиш учун ҳамма чоралар кўрилмоғи керак.

Республика ғаллакорлари қуйидаги вазифаларни бажармоқлари зарур:

— Ҳосилнинг ҳаммасини қисқа муддатларда ўриб-йиғиб олиш, ғалланинг бир грамми ҳам нобуд бўлишига йўл қўймаслик;

— Дон тозалайдиган механизмлар ва автотранспорт ишини пухта ташкил этиш;

—Давлатга дон, навли уруғлик сотиш плани ҳамда социалистик мажбуриятларни ва уруғлик фондлари жамғариш планини энг қисқа муддат ичида бажариш.

Партия, совет ҳамда қишлоқ хўжалик органларининг бурчи шундан иборатки, улар ғаллакорларни ана шу вазифаларни ҳал этишга бутун чоралар билан сафарбар этмоқлари даркор.

ТАСС АХБОРОТИ

Миср Араб Республикаси раҳбарлигининг Исроил агрессия қилиб турган шароитда Мисрнинг мудофаа қобилиятини таъминлашда, шу жумладан бир мунча совет ҳарбий ходимларини юбориш йўли билан ёрдам кўрсатиш тўғрисидаги илтимосларига мувофиқ Совет Иттифоқи бир қанча йиллар давомида мана шундай дўстона ёрдам бериб келди. Совет ҳарбий ходимлари Миср қуролли кучларига етказиб берилаётган совет ҳарбий техникасини эгаллашга кўмаклашиш мақсадида Мисрда турди.

Ҳар иккала томон бу борада кўрилган чораларнинг самарали бўлаётганлигидан ўзларининг мамнун эканликларини бир неча марта изҳор қилдилар.

Ҳозирги вақтда Миср Араб Республикасидаги совет ҳарбий ходимлари ўз вазифаларини бажариб бўлдилар. Шуни ҳисобга олиб ва томонлар бу хусусда ўзаро фикрлашиб олганларидан кейин Мисрга чекланган муддат билан юборилган ҳарбий ходимларни Совет Иттифокига қайтариб келтириш мақсадга мувофиқ деб топилди. Бу ходимлар яқин фурсатда қайтариб келтирилади.

Миср Араб Республикаси президенти А. Садат шу йил 18 июлда Араб Социалистик Иттифоқи Марказий Комитетининг мажлисида сўзлаган нутқида айтиб ўтганидек, ҳозирги вақтда кўрилаётган чоралар «Миср — Совет дўстлигининг негизларига асло дахл қилмайди». Шу билан бирга президент «Совет Иттифоқининг жуда катта ёрдамига» яна юксак баҳо берди ва Миср Араб Республикаси ҳар иккала мамлакат ўртасидаги дўстликни давом эттиришга интилаётганлигини айтди.

Совет Иттифоқи ҳам Миср Араб Республикаси билан муносабатларини дўстлик ва ҳамкорлик тўғрисидаги Совет — Миср Шартномасининг мустаҳкам пойдевори асосида, Исроил агрессияси оқибатларини тугатиш учун, Яқин Шарқда тинчлик ва хавфсизлик учун биргаликда олиб борилаётган курашга таяниб, бундан буён ҳам ҳар томонлама ривожлантириш ва мустаҳкамлаш ниятидадир.

Халқ контроли саҳифаси

СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ

Поп районидаги Ленин номли колхозда июль зарбдор ой деб эълон қилинган. Хўжалик халқ назоратчилари ғўза парваришининг суръат ва сифатига алоҳида эътибор бераётирлар. Рейд ва текширишлар ўтказиб турилибди. Суратда: колхоз партия комитети секретари Ҳ. Асатуллаев ва халқ контроли группасининг аъзоси, бош агроном Н. Нажмиддиновлар навбатдаги рейд пайтида.

А. Тўраев фотоси.

Ўзбекистон ССР халқ контроли комитетида

ИШДА ТАРТИБ БЎЛМАГАЧ

Ўрта Осиё ўрмон хўжалиги илмий-тадқиқот институти ўрмон ва ихота дарахтзорларини кўпайтириш, қум тепалари ва тоғ ён бағирликларида дарахтзорлар барпо этиш, ўрмон хўжалиги ишлаб чиқариш жараёнларини механизациялаш соҳасида муҳим илмий-тадқиқот ишларини олиб боради. Институтнинг марказий аппарати ва унинг тармоқларида 144 илмий ходим, шу жумладан, уч фан доктори, 35 фан кандидати ва 9 инженер ишламоқда.

Республика халқ контроли комитети яқинда ушбу илмий тадқиқот институти фаолиятини текшириб ва муҳокама қилиб, унинг ишида бир қанча камчиликлар борлигини қайд этди. Бу ерда барча илмий кучни ўрмон хўжалиги ва ихота ўрмончилигининг муҳим масалаларини комплекс тадқиқот қилишнинг туб масалаларига жалб қилиш ўрнига илмий текшириш планларида муҳим аҳамиятга эга бўлмаган темаларнинг асосий ўрин олишига йўл қўйилмоқда. Бу эса ўз навбатида илмий кучлар, маблағ ва моддий ресурсларнинг бўлиниб кетишига ҳамда беҳуда сарфланишига сабаб бўлмоқда.

Институтда олиб борилган бир қатор тадқиқотлар кутилган натижани бермади, уларга ажратилган маблағлар бефойда сарфланиб кетди. Номи бироз ўзгартирилган, аммо моҳияти аввалгидек бўлган илмий-тадқиқот темаларнинг йилдан-йилга, беш йилликдан бошқа беш йилликка кўчирилаётганлиги ҳақида ҳам фактлар анчагина.

Пул маблағлари ва моддий ресурслар борлигига қарамай, баъзи изланишлар ва тадқиқотлар охирига етказилмай тўхтатиб қўйилган. Тугалланган баъзи ишлардан эса узоқ вақт амалда фойдаланилмаяпти.

Илмий-тадқиқот ишларини халқ хўжалигига жорий қилиш ҳам талаб даражасида эмас. 1966—1971 йилларда тугалланган 35 та илмий-тадқиқот ишларидан фақат 18 таси тўғрисида тавсия ва таклифлар ишлаб чиқилган ва Ўрта Осиё республикалари ўрмон хўжаликлари давлат комитетлари томонидан тасдиқланган. Шулардан фақат еттитасигина институт томонидан кўпайтирилиб, жорий қилиш учун фақат Ўзбекистон ССР ўрмон хўжалиги давлат комитетига юборилган.

Институт раҳбарлари экспериментал ишлаб чиқариш базалари ва қуйи бўлимларнинг хўжалик фаолиятини чуқур текшириб бормайдилар. Институтга бириктилган ердан етарли фойдаланилмаяпти, илмий-тадқиқот станцияларининг тажриба участкаларида етиштирилаётган дон, беда, мева ва узум ҳосилини давлатга топшириш планлаштирилмаган.

Бу жиддий камчиликларнинг содир бўлишига институт директори М. Дўсчонов ва унинг илмий ишлар бўйича ўринбосари А. Молчанованинг илмий-тадқиқот ишларига етарли раҳбарлик қилмаётгани, бўлим ва лаборатория мудирларига нисбатан талабчанлик йўқлиги, илмий ходимларнинг иши устидан назорат ўрнатилмагани сабаб бўлаётир. М. Дўсчонов Тошкент қишлоқ хўжалик институтида ўриндош профессор ва ўрмон хўжалиги кафедрасининг штатсиз мудири бўлгани сабабли кўп вақтини ўқув ишларига ажратган.

Республика халқ контроли комитети Ўрта Осиё ўрмон хўжалиги илмий-тадқиқот институти директори ва унинг ўринбосарига йўл қўйилаётган камчиликларни дарҳол тугатиш вазифасини топширди.

ДОЛЗАРБ КУНЛАР

Область халқ контроли органлари партия ташкилотлари раҳбарлигида кейинги вақтда сон жиҳатдан ўсди ва ташкилий жиҳатдан мустаҳкамланди. Улар партия XXIV съезди ва КПСС Марказий Комитетининг ноябрь (1971 йил) ва ундан кейинги Пленумлари қарорлари асосида ўз фаолиятларини янада активлаштирмоқдалар, партия ва ҳукумат Директиваларининг қандай бажарилаётганини назорат қилиб боришда партия ташкилотларига яқиндан ёрдам бермоқдалар.

Тўққизинчи беш йилликнинг иккинчи йилида областимиз пахтакорлари давлатга 550 минг тонна «оқ олтин» ва бошқа кўплаб қишлоқ хўжалик маҳсулотлари етказиб беришга аҳд қилганлар. Бу шарафли вазифани бажаришда халқ назоратчилари зиммасига ҳам катта масъулият юклатилган. Бу йилги баҳорнинг кеч ва ноқулай келиши экиш мавсумини анча кечиктирди. Серёғин кунлар, сел ва дўл офати деҳқонлар ишини анча қийинлаштириб, экинларнинг ривожланишига ҳалал етказди. Бироқ аҳдига вафодор, лафзи ҳалол пахтакорларимиз бу қийинчиликларни енгишда ҳақиқий қаҳрамонлик намуналарини кўрсатмоқдалар.

Халқ назоратчилари ғўза ва бошқа экинлар парваришини мунтазам кузатиб бораётирлар. Хўжаобод районидаги Димитров номли ва Андижон районидаги Навоий номли колхозлар халқ назоратчиларининг ғўза парвариши, қишлоқ хўжалик машиналарини вақтида ремонт қилиш юзасидан бошлаган ташаббуси область партия комитети томонидан маъқулланди ва кенг оммалаштирилди. Ғўза қатор ораларига сифатли ишлов беришни таъминлаш ва ҳар бир механизаторнинг шахсий масъулиятини ошириш учун қилинган ишни ҳисобга олиб бориш мақсадида махсус дафтарчалар ташкил этилди.

Ҳозир халқ назоратчиларининг бутун диққат-эътибори ғўза ва бошқа экинларни юксак агротехника талаблари даражасида парвариш қилишга қаратилган. Мутахассислар билан ҳамкорликда оммавий текширишлар ва рейдлар ўтказиляпти. Текшириш якунлари шуни кўрсатмоқдаки, баъзи колхоз ва совхозларда техникадан рационал фойдаланиш, дала ишларини тўғри олиб бориш, давлатга қишлоқ хўжалик маҳсулотлари сотишда айрим нуқсонларга йўл қўйилмоқда. Масалан, Марҳамат районидаги Свердлов номли, «Октябрь 50 йиллиги», Ленин районидаги Энгельс номли, Балиқчи районидаги «Социализм» колхозларида ғўза парваришида агротехника қоидаларига риоя қилинмаётгани аниқланди. «Савай» совхози, Москва районидаги «Москва», Избоскан районидаги Охунбобоев номли ва бошқа бир қатор колхозларда машина ва тракторларни заправка қилишда лимит дафтарчаси қўлланиляпти, машина қаровини замонавий усулда олиб боришдек илғор тажриба жорий қилинган.

Бироқ, Хўжаобод районидаги Жданов номли, Марҳамат районидаги Куйбишев номли колхозлар ва Қўрғонтепа районидаги Фрунзе номли совхозда бунинг аксини кўриш мумкин. Бу хўжаликларда тракторлардан техника имконияти даражасида фойдаланилаётгани йўқ. Айвонлар етарли бўлмагани сабабли 30 процентдан ортиқ пахта териш машиналари очиқ ҳавода сақланмоқда. Машина ва тракторларни ўз вақтида техника қаровидан ўтказиб туриш учун ҳамма ерда техника хизмати пунктлари бўлиши шарт. Аммо бундай пунктлар областимизда фақат 30 жойда бор, холос.

Область халқ контроли комитети текшириш якунларини умумлаштириб, уни область ижроия комитетининг муҳокамасига киритди.

Халқимизда «чилла суви — тилла суви» деган мақол бор. Ҳозир ғўза айни ташна бўлган, вақтида суғоришни талаб қиладиган пайт. Сув камчил бўлган бу йилги шароитда сувдан тўғри фойдаланиш ва унинг беҳуда исроф бўлишига йўл қўймаслик халқ назоратчиларининг диққат марказида турибди. Кейинги икки ой ичида қурилаётган «Оби-ҳаёт» насос станцияси, «Ҳақиқат» канали ва Асака адрига сув чиқарувчи насос станциясини реконструкция қилишнинг қандай бораётгани, шунингдек, 50 та артезиан қудуқ қазилаётган жойда текшириш ўтказдик. Бу муҳим участкаларда халқ контроли постлари тузилди. Халқ назоратчилари сувнинг ерга сингиб кетишига барҳам бериш мақсадида ариқ ва каналларни бетонлаштириш масаласини кун тартибига киритдилар.

Булардан ташқари ғўзаларни суғориш борасида янгиликлар ва илғор тажрибаларни ўз вақтида ўрганиб, кенг оммалаштирмоқдамиз. Масалан, Избоскан районидаги 136 та халқ назоратчисини ўз сафида бирлаштирган «Октябрь 50 йиллиги» совхозининг халқ контроли группаси янги ташаббус билан чиқди. Бу ерда халқ назоратчиларининг таклифи билан ғўзаларни группа усулида суғориш усули жорий қилинди. Даставвал совхознинг учта бўлимида бир группа сувчиларнинг бирданига 120 гектар ердаги ғўзани суғоришни ташкил қилинди. Бу тажриба яхши самара берди: ишни ташкил этиш осонлашди, ҳар бир сувчининг масъулияти ошди, суғоришни назорат қилиб боришда қулайлик вужудга келди. Бу янги усул ғўзаларнинг бир текис қониб сув ичишини, карталарнинг баравар етилиб чопиқ тракторлари учун унумли иш жараёни вужудга келишини таъминлади.

Совхоз халқ контроли группасининг бу ташаббуси яхши натижа бергани сабабли район партия комитети колхоз ва совхозлар халқ контроли группаларининг раислари ва қишлоқ хўжалик мутахассислари иштирокида семинар ўтказиб, бу тажрибани ҳамма жойда қўлланишни тавсия қилди.

Область халқ назоратчилари шунингдек, ғалла ўрими ва дон тайёрлаш, чорва моллар учун озуқа базасини вужудга келтириш, далада ишлаётганлар учун ғамхўрлик қилиш, уларга қулай иш ва дам олиш шароитини яратиб бериш ҳақида ҳам ғамхўрлик қилмоқдалар. Қишлоқ меҳнаткашлари учун соғлиқни сақлаш, савдо ва маиший хизматни ташкил этиш ҳам халқ назоратчиларининг диққат-марказида турибди.

Шу кунларда халқ назоратчиларини қизғин меҳнат қилинаётган қишлоқ хўжалигининг ҳамма тармоқларида учратиш мумкин. Назоратни ишлаб чиқаришга янада яқинлаштириш мақсадида колхоз ва совхозларнинг муҳим тармоқларида 1138 та муваққат халқ контроли постлари тузилди. Улар қишлоқ хўжалик маҳсулотларини кўпайтириш ва сифатини яхшилаш юзасидан мунтазам назорат олиб бормоқдалар.

Р. АБДУЛЛАЕВ,
Андижон область халқ контроли комитетининг раиси.

ИБРАТ

Фарғона область халқ контроли комитети, Киров ва Ўзбекистон районлари меҳнаткашлар депутатлари қишлоқ ва посёлка Советлари қошидаги халқ контроли группаларининг иш фаолиятини муҳокама қилди ва уларнинг хўжалик ва маданий қурилишдаги камчиликларни тугатишда партия ва совет органларига яқиндан ёрдам бераётганини алоҳида таъкидлади. Халқ назоратчилари ёзги мавсумда айниқса савдо, болалар ва даволаш муассасалари ишини яқиндан кузатиб бораётирлар. Ўтказилган текшириш ва рейд натижалари группа йиғилишларида муҳокама қилиняпти, қишлоқ ва посёлка Советлари сессиясига ҳамда уларнинг ижрокомлари муҳокамасига тақдим этилмоқда.

Киров районидаги Рапқан қишлоқ Советининг халқ назоратчилари 34-магазинда жуда кўп халқ истеъмоли моллари яшириб қўйилганини аниқлашди. Магазин мудири ишдан бўшатилди. Қишлоқда савдо хизмати анча яхшиланди. Ўзбекистон районидаги Охунбобоев қишлоқ Совети халқ контроли группаси ҳам намунали ишлаётир.

Лекин ютуқлар билан бирга камчиликлар ҳам бор. Халқ контроли группалари ҳамма ерда ҳам ўз ҳуқуқларидан тўла фойдаланаётганлари йўқ. Район халқ контроли комитетлари уларга яқиндан ёрдам кўрсатмаяпти.

Область халқ контроли комитети ишда рўй бераётган камчиликларни тугатиш тадбирларини ишлаб чиқди.

НАЗОРАТЧИЛАР ҒЎЗА ПАРВАРИШИДА

Колхозимиз аъзолари СССР ташкил этилганлигининг 50 йиллиги шарафига 1260 гектар майдоннинг ҳар гектаридан 37 центнердан ингичка толали пахта етиштириб, давлатга 4660 тонна «оқ олтин» сотиш мажбуриятини олганлар. Халқ назоратчилари ана шу вазифаларни муваффақиятли ҳал этишда дала меҳнаткашларига яқиндан ёрдам бераётирлар.

Колхозда шу кунгача барча майдондаги ғўзалар тўрт марта сифатли культивация қилиниб, озиқлантирилди ва қондириб суғорилди. Илғор бригадаларда ғўзалар 5-6 тадан кўсак тугди. Ҳозирги масъулиятли пайтда 50 назоратчини ўз сафида бирлаштирган халқ контроли группасининг асосий эътибори дала ишларининг сифатли бажарилишига қаратилган. 21 халқ назоратчиси ғўзаларни тунда суғоришни мунтазам кузатиб боряпти.

Колхоз халқ контроли группасининг аъзолари — бош агроном М. Ражабов, участка механиги Н. Ҳайдаров, агроном-энтемолог Ж. Усмоновлардан иборат группа аъзолари Соат Пардаев бошлиқ 4-бригадада тунги суғоришнинг сифатини текшириб, 18 гектарли картанинг 1,2 гектари кўллатиб юборилганини, сувчи Олтибой Доутов ва Маҳаммади Норқуловлар сувни очиб қўйиб кетиб қолишганини аниқлашди. Абдувоҳид Қаюмов бошлиқ 5-бригадада ҳам сувчи Ражаб Холмуродов ва Эшқобул Менглиевларнинг айби билан 0,4 гектар майдондаги ғўзани сув босган. Қултўра Хўжанов ва Ўрол Абдиевлар бошлик бригадаларда эса сувнинг бир қисми «Янгиарик» каналига, қолгани сой ва жарликка оқизиб қўйилгани аниқланди. Халқ контроли группаси айбдор шахслардан колхозга етказилгач зарарни ундириб олишга қарор қилди.

Халқ назоратчилари ғўза культивацияси ва озиқлантиришнинг сифатини мунтазам текширмоқдалар. Ўтказилган рейд пайтида Ў. Абдиев бошлиқ бригада механизатори Эгам Бердиев 15 гектар майдонни сифатсиз культивация қилгани учун бажарган иши қабул қилинмади. Э. Абдукаримов бошлиқ 7-бригада механизатори Тожи Жоннозовга ҳам сифатсиз культивация қилгани учун жарима солинди. Эшмон Шерматов бошлик бригадада механизатор Бекмурод Чориев 8 гектар ердаги ғўзанинг ярмини озиқлантириб, қолган ярмига ўғит солмаган ва шундай қилиб 2400 килограмм минерал ўғитнинг 1200 килограммини «тежаб» қолган. Механизаторнинг бу қилмиши группа йиғилишида муҳокама этилиб сифатсиз бажарган иши қабул қилинмади. Халқ контроли группаси ҳашаротларга қарши дори сепиш пайтида 80 гектар ер сифатсиз дорилангани учун участка агрономи Бозорбой Йўлдошевни ҳам қаттиқ танқид қилди.

Халқ назоратчилари колхоз пахтакорлари олдида турган катта вазифаларни бажаришда дала меҳнаткашларига яқиндан ёрдам бермоқдалар.

Тоштемир МИРЗАЕВ,
Жарқўрғон районидаги «Социализм» колхози халқ контроли группасининг раиси.

ЛОЙИҲАЛАР УНУТИБ ҚЎЙИЛГАЧ...

УЗБЕКИСТОНДА КАПИТАЛ ҚУРИЛИШ НЕГА ЁМОН ОЛИБ БОРИЛЯПТИ?

Узбекистонда қурилиш ҳеч қачон сўнгги йиллардагидек шу қадар кенг миқёсда олиб борилган эмас. Зарафшон водийсига, Қизилқум чўлига, Мирзачўл ва Қарши даштларига борсангиз, ҳамма жойда кранларнинг осмонга бўй чўзганини кўрасиз. Қудратли гидротехника иншоотлари, заводлар ва фабрикалар, мактаблар ва касалхоналар, уй-жой кварталлари барпо этилмоқда. Қурилишлар кенгайиб боряпти, лекин уни ташкил этишда ҳали жуда кўп камчиликлар бор. Капитал маблағлар сурункасига бир неча йиллар мобайнида ўзлаштирилмасдан қоляпти, объектларни ишга тушириш планлари бажарилмаётир.

Қурилиш лойиҳадан, чертёжлар, сметалардан бошланадики, бу ҳаммага маълум. Башарти улар бўлмасачи?

— Ўтган йили, — деб ҳикоя қилади «Главташкентстрой» 3-трестининг бошқарувчиси Л. Я. Пикман, — биз 1972 йилги қурилиш планлари тамомила «аниқланган» деб ўйлаган эдик. Трестда ҳам, бошқармаларда ҳам кишилар қаерда ва нима барпо этмоқчи эканликларини билишарди. Шунда тўсатдан томдан тараша тушгандек: прессланган плиталар заводи қуриш керак бўлади, деб қолишди. Объектда бирғина қурилиш-монтаж ишларининг ўзи деярли 5 миллион сўмга тўғри келади. Бош план, ҳужжатлар эса йўқ.

Маълум бўлишича, буюртмачи, ҳисобланган «Узглавлеспром» 1970 йилнинг 3-кварталидаёқ импорт ускуналар сотиб олган, лойиҳалар тўғрисида эса ғамхўрлик қилмаган.

Бу ягона ҳодиса эмас. Намангандаги пиллакашлик фабрикаси учун зарур бўлган машина ва станоклар ўтган йилнинг биринчи кварталида олиб қўйилган. Бироқ улар Қурилиш банки республика контрасининг ходимлари «Правда»га ёзганларига қараганда, «Объектнинг қурилиш қисми тайёр бўлмаганлиги» орқасида ҳалигача монтаж қилинмаган. Фабрика қурила бошлаганига эса беш йил бўлди, ахир. Урганчдаги пиллакашлик фабрикасида ҳам аҳвол худди ана шундай. Корхона жуда сусткашлик билан қуриляпти ва республика Енгил саноат министрлиги ускуналарни Марғилондаги ипак комбинатига жўнатиб юборишга мажбур бўлган. Сергелида» қурилаётган мебель комбинати, офтобдан муҳофаза қилиш мосламалари заводи, техника конструкциялари заводи учун зарур бўлган станоклар эскириб, қаровсиз ётибди. Башарти, улар ўз вақтида ўрнатилиб ишга туширилган бўлса, бу станоклар ва агрегатлардан қанча маҳсулот олиш мумкин бўлар эди!

Ўзбекистондаги қурилишларда маблағлар жуда кўп объектларга сочиб юборилганлигидан тартиб йўқ. Шундай мисол келтирайлик. 1970 йилда Тошкент шаҳар ижроия комитети 265 та янги уй-жой биноси қуришни планлаштирди ва шу мақсад учун 10 миллион сўмдан кўпроқ маблағ ажратди. Шунга қарамай, 1968—1969 йилларда қурила бошлаган 45 бино маблағ етишмаганлиги орқасида битказилмай, чала қолиб кетди, Ўтган йили ҳам айнан шундай бўлди. Шундан маълумки, гап айрим фактлар тўғрисида эмас, балки таркиб топган практика ҳақида бораётир. Республика Коммунал хўжалик министрлиги бу йил 40 та янги объект қурилишини бошлашни планлаштирган эди. Ишга тушириш муддатлари аллақачонлар ўтиб кетиб, кейинги йилга қолдирилаётган 5 та объектга эса 40 миллион сўм кам маблағ берилган. СССР Энергетика ва электрлаштириш министрлиги 84 янги объект барпо этишни планлаштираётган бўлса ҳам аввалги йиллардан кейинги йилларга қолаётган ўн тўртта қурилишни планга киритмаган.

«Қари» объектлар сони йил сайин кўпайиб бораётганлигига шу нарса сабаб бўлаётгани йўқми? Қаршидаги гўшт комбинати 1966 йилда қурила бошлаган эди ва уни 1973 йилда тамомлашни планлаштирмоқдалар. Ваҳолонки, уни барпо этиш учун атиги икки йил керак, холос. Намангандаги ипак ва костюмбоп газламалар комбинати ўн йилдан бери қуриляпти. Бу вақт ичида лойиҳа-смета ҳужжатлари бир неча марта қайтадан кўриб чиқилди, бу эса тамомила табиий бир ҳолдир.

Қурилишларнинг лойиҳалар, сметалар, чертёжлар билан асосланмаганлиги доимий касалликдир. Бу ҳол институтлар топширикни бажара олмасликлари орқасида рўй бераётгани йўқ. Иллат бошқа ерда. Министрликлар кўпинча объектлари ҳатто келгуси беш йилликда ҳам барпо этилмайдиган қурилишларга беҳуда лойиҳалар заказ қиладилар. Республика Коммунал хўжалиги министрлиги лойиҳалаштирган титул рўйхатларида объектларнинг тўртдан уч қисми ана шундай лойиҳалардан иборат бўлиб чиқди.

«Узилиш» рўй беришига йўл қўймасликка интилиб, ўтган йили 72 та объект лойиҳа ва сметаларсиз қолиб кетганлигига сабаб эҳтимол шундадир. Бу объектларни қурилиш планларидан чиқариб ташлашга тўғри келди. Еттита министрлик қурилишда фойдаланилмаган 642 минг сўмлик ҳужжатларни ҳисобдан чиқариб юборди.

Яна бир ҳусусда ҳам тўхталиб ўтишга тўғри келади. Республикада ўн битта саноат узели барпо этиляпти. Ана шуларнинг ҳар биридаги бир неча корхона умумий инженерлик иншоотлари ва коммуникацияларига, ёрдамчи цехларга эга бўлади. Лекин кўпгина корхоналар ана шу узелли объектларни барпо этишга ўзларининг ҳиссаларини қўшиб қатнашишга унчалик қизғин истак билдирмаётирлар. «Главташкентстрой» зиммасига шаҳарнинг ғарби-жанубий чеккасидаги саноат зонасида қад кўтарадиган умумузелли объектларни барпо этиш мажбурияти юклатилган бўлса ҳам, тўрт йилдан буён пайчилардан пул йиғиб ололмаётир. Тошкентнинг яна бир шарқи-жанубий саноат зонасида бош бинокорлик мажбурияти республика Монтаж ва махсус қурилиш ишлари министрлиги зиммасига юклатилган. Бироқ, бу министрлик «Главташкентстрой» ва бошқа бош бинокорликларнинг аччиқ тажрибасидан хабардор бўлганлиги сабабли ўз ихтиёрлари билан маблағ топширмоқчи бўлаётган айрим ташкилотлардан пулларни қабул қилиб олишдан бош тортаётир. Натижада бу ердаги умумтармоқ объектларини барпо этиш ҳалигача бошлаб юборилмаган. Бунинг оқибатида нима бўляпти? Ҳар бир ташкилот асосий цехларни фойдаланишга топшириш муддатлари яқинлашиб келган сари ўзининг қозонхонасини, канализациясини, водопроводини қуришга мажбур бўлмоқда. Янги учинчи автобаза коллективи фақат ўзи учун артезиан қудуғи қазиб олди, қозонхона, канализация хавзаси қуриб олди. Кўпгина ташкилотлар шундай қилмоқдалар. Бунга эса қанча-дан-қанча пул, меҳнат сарф ланмоқда.

Н. ГЛАДКОВ,
(«ПРАВДА» мухбири).
Тошкент шаҳри.
(«Правда», 1972 йил 19 июль).

РАССОМ ХАНДАЛАРИ

Бўстонлиқ районида дағал хашак ва пичан ўрими суст боряпти. «Правда 50 йиллиги» совхозида 1500 гектар табиий пичаннинг 290 гектари, «Бўстонлиқ» совхозида 1900 гектардан 438 гектари ўрилди, холос. «Хўжакент» совхозида ҳам ана шундай аҳвол. Беда ўрими ва сенаж бостириш суръати ҳам паст. «Правда 50 йиллиги» совхозида бу иш фақат 10 процент бажарилди. Районда мавжул 31 та трактор ўроғидан 19 тасигина ишлатилмоқда. **(Хабарлардан)**

Ғафлат уйқуси

●

Оқ олтин районидаги Худоёр Латипов директорлик қилаётган 10-«А» совхозида ғўза парваришининг суръати суст, сифати ёмон. Айрим бригадаларда ғўзаларни ўт босган. Ўтоқда кишилар оз. Культивация сифатсиз бажариляпти.

— Совхозимиз ғўзасини кўрган борми?

●

Гулистон шаҳридаги тикувчилик фабрикаси қурилиши ўтган йили бошланган ва бу иш учун 3645,6 минг сўм ажратилган эди. 1-кўчма механизациялашган колонна қурилишни ишчи кучлари билан етарли таъминламади. Бу ерда 270 киши ўрнига 100 киши ишлаяпти, холос. Ажратилгач маблағни ўзлаштириш плани бажарилаётгани йўқ. Заказчи ташкилот қурувчиларни лойиҳа-смета ҳужжатлари билан вақтида таъминламаётир. Тикувчилик фабрикаси шу йилнинг тўртинчи кварталида фойдаланишга топширилиши лозим бўла туриб, қурилишнинг ярми ҳам тугалланмаган. **(Хабарлардан).**

Навбатдаги ваъдалар

М. Воробейчиков чизган расмлар.

Тошкент 1-босмахонаси ташкил этилганлигига 50 йил тўлди

ТЎНҒИЧ БОСМАХОНА

Ёш Советлар мамлакати ўз бошидан катта қийинчиликларни, кўз кўриб, қулоқ эшитмаган машаққатли кунларни кечираётган дамлар эди. Мамлакатда граждандлар уруши давом этарди. Эндигина жаҳолат кишанларидан озод этилган маҳаллий аҳоли ўртасида агитация ва пропаганда ишларини авж олдириш лозим эди. Шунга кўра Туркистонда турли хил чақириқ плакатлари, варақалар, революцион руҳдаги тўпламлар, китоблар нашр этиш учун матбаа корхонасини ташкил этиш катта аҳамиятга эга эди.

Ана шу мақсадда, 1922 йилда Тошкентнинг Эскижува даҳасида «Эски шаҳар биринчи намунали босмахонаси» деган ном билан илк босмахона корхонаси ташкил этилди. Бу, Туркистон вилоятининг энг тўнғич полиграфия даргоҳи эди. Орадан бир йил ўтгач Туркистоннинг ҳамма шаҳарларидаги хусусий ва ширкат босмахоналар мусодара қилиниб, уларнинг ҳарфлари, босма машиналари, тош босмалари ҳамда матбаа асбоб-ускуналари асосида биринчи босмахона кенгайтирилди.

Ўша пайтда босмахонада 30 киши ишларди. Босма юмушларининг деярли ҳаммаси қўл кучи билан бажарилган. Фидокор матбаачилар кунларни тунларга улаб, кўз нури ва пешана тери билан катта қийинчиликлар эвазига «Россия телеграф агентлиги» деб номланган газетани чиқаришарди. У пайтларда электр энергия қайда дейсиз? Заҳматкаш ишчилар зиғир мойи ва керосин билан ёнадиган «қора чироқ» ҳамда «лампа чироқ»лар ёғдусида ҳарф териб, газета чиқаришарди.

Партия ва ҳукуматимизнинг полиграфия саноатини ривожлантиришга кўрсатган оталарча ғамхўрлиги туфайли Ўрта Осиёнинг тўнғич полиграфия корхонаси ҳам тўхтовсиз юксалиб ихтисослашиб борди. Матбаа нашрларини босиб чиқариш қуввати ошди. Кейинчалик бу босмахонада биргина ўзбек тилида эмас, ҳатто қозоқ, қирғиз, тожик, туркман тилларида ҳам газеталар босиб чиқариладиган бўлди. Бу ерда Ўрта Осиёнинг барча полиграфия корхоналари учун кадрлар тайёрланарди. Ўзбек тилида нашр этилган «Коммунистик партия манифести» китоби илк бор биринчи босмахона матбаачилари қўлидан чиққанлигини зўр фахр билан айтиш лозим.

Босмахона шу тариқа тез суръатлар билан ўсиб ва кенгайиб борди. Унинг ўсишида Москва, Қозон, Уфа ва Оренбург шаҳарларидан келган М. Байко, Д. Аненков, Ш. Ислом, Х. Ғайнуллин сингари тажрибали полиграфчилар беминнат ёрдам кўрсатишди. Тез орада Исҳоқ Бектемиров, Юсуф Орипов, Илмиддин Неъматуллин каби бир қатор маҳаллий матбаачи кадрлар етишиб чиқди.

Тошкент биринчи босмахонасининг камолоти Совет Ўзбекистонининг миллий маданияти, санъати, саноати, фан ва техникаси тараққиёти билан бевосита боғлиқдир. Совет Ўзбекистони халқларини ёппасига саводхон республикага айлантиришда тўнғич босмахона матбаачиларининг хизмати беқиёс.

Жонажон Ватанимизда немис-фашист газандаларига қарши ҳаёт-мамот жанги олиб борилган кезларда босмахонанинг ўнлаб мутахассислари қўлларига қурол олиб фронтга жўнашди. Улар жангларда катта қаҳрамонликлар кўрсатишди. Босмахонанинг ҳозирги директори Самад Мажидов душманга қарши курашларда қатнашиб, ғалаба билан қадрдон корхонасига қайтган жангчилардан бири. Биринчи босмахонада 1931 йилдан бери меҳнат қилиб келяпти. У, оддий ишчидан корхона раҳбаригача бўлган йўлни босиб ўтган меҳнатсевар киши, ўз касбининг фидоиси, принципиал коммунист. Саккизинчи беш йилликни муваффақиятли якунлашдаги хизматлари учун «Октябрь революцияси» ордени билан тақдирланди. Унинг кўксини «Ҳурмат белгиси» ордени ҳам безаб турибди.

1925 йилда Совет Ўзбекистонидаги жами матбаа корхоналари 1,5 миллион китоб, 12 миллион дона босма листлари ишлаб чиқарган бўлса, ҳозирги пайтда тўнғич босмахонанинг ўзида 7 миллион китоб, 110 миллион дона босма лист ишлаб чиқарилмоқда. Босмахонада малакали ва тажрибали матбаачилар авлоди етишиб чиқди. Корхона партия ва касаба союз ташкилотлари «Энг яхши ҳарф терувчи», «Энг яхши печатник», «Энг яхши муқовачи» деган фахрли ном учун коллектив ўртасида ўзаро мусобақани тобора авж олдиряпти.

Тўққизинчи беш йиллик план-топшириқларини муддатидан илгари бажариш, СССР ташкил топган куннинг 50 йиллиги шарафига муносиб армуғон ҳозирлаш учун бошланган социалистик мусобақага қўшилган босмахона коллективи ишлаб чиқаришда муттасил юқори кўрсаткичларга эришаётир. Корхонанинг 41 ишчиси тўққизинчи беш йилликни тўрт йилда бажариш бўйича бошланган ватанпарварлик ташаббусига қўшилиб, тер тўкаётир. Улар шу кунларда 1973 йил ҳисобига иш бажаришяпти. Печатник А. Болтаев, муқовачи Л. Лижкова, А. Ёқубов, район Советининг депутати Н. Вераева сингари ишлаб чиқариш илғорлари шулар жумласидандир. Кўпчиликка намуна кўрсатиб ишлаётган — Ленин орденли ишчилар Замира Раззоқова, Мурод Мансуров, Ҳури Қосимова, Ўзбекистон ССР Олий Советининг депутати, муқовалаш машинасининг пешқадам машинисти Мукамбар Иноятова сингари ўнлаб фидокор матбаачилар билан корхона коллективи фахрланади.

Республикамизнинг тўнғич босмахонаси коллективи олдида катта вазифалар турибди. Ишчилар, инженер-техник ходимлар бугун қадрдон корхоналарининг шонли 50 йиллик юбилейини тантанали байрам қилишар экан, зиммаларига янада юксак мажбуриятларни олаётирлар. Янги техника ва илғор технологияни доимо ишлаб чиқаришга жорий эта бориш, махсулот сифатини тинмай яхшилаш, матбаачи кадрлар малакасини тўхтовсиз ошириш, меҳнат ва турмуш шароитини янада юқори кўтариш каби муҳим тадбирларни ҳал этиш уларнинг жанговар шиорига айланган. Тўнғич босмахонанинг келажаги янада порлоқ. У камолот пиллапояларидан жадал бормоқда.

Қ. ҲОШИМОВ,
Р. ХЎЖАМОВ.

СУРАТЛАРДА: (юқоридан пастга) 1. Тошкент шаҳар 1- босмахонасининг илғор ҳарф терувчиси Ўктам Эшматова; 2. Пешқадам матбаачи С. Мўминов ва цех бошлиғи А. Зоҳидов; 3. Китобларни муқовалаш устаси Ҳ. Бектемирова; 4. Муқовалаш цехининг фидокор контролёрлари М. Муҳамедова ва С. Азизова ўртоқлар.
А. Тўраев фотолари.

ЎЗБЕКИСТОН ССР ОЛИЙ СОВЕТИ ПРЕЗИДИУМИНИНГ ФАРМОНИ

ЎЗБЕКИСТОН ССР МИНИСТРЛАР СОВЕТИ ДАВЛАТ МАТБУОТ КОМИТЕТИГА ҚАРАШЛИ 1-БОСМАХОНАНИНГ АЛОҲИДА ЎРНАК КЎРСАТГАН МАТБААЧИЛАРИГА «ЎЗБЕКИСТОН ССРДА ХИЗМАТ КЎРСАТГАН МАДАНИЯТ ХОДИМИ» ФАХРИЙ УНВОНИ БЕРИШ ТЎҒРИСИДА

Полиграфия саноатини ривожлантиришдаги катта хизматлари, полиграфия кадрлари тайёрлаш ва тарбиялашда актив қатнашганлиги учун ҳамда Ўзбекистон ССР Министрлар Совети Давлат матбуот комитетига қарашли 1- босмахона ташкил этилганлигига 50 йил тўлиши муносабати билан қуйидагиларга «Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган маданият ходими» фахрий унвони берилсин:

Ананина Валентина Андреевна — ҳарф териш цехининг бошлиғи;

Королева Людмила Алексеевна — ҳарф териш цехининг версталчиги;

Мирзоҳидов Убайдулла — китоб босиш цехининг печатниги;

Турсунов Восиқ Абдуқодирович — муқовалаш цехининг бошлиғи;

Ҳамдамов Вали — ротация цехининг мастери;

Юнусхонова Муҳаббат — муқовалаш цехининг муқовачиси.

Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг Раиси
Н. МАТЧОНОВ.

Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг Секретари
Ҳ. ПУЛАТОВА.

1972 йил, 20 июль. Тошкент шаҳри.

ЎЗБЕКИСТОН ССР ОЛИЙ СОВЕТИ ПРЕЗИДИУМИДА

Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиуми республика полиграфиясида кўп йиллар самарали ишлаганлиги ва Ўзбекистон ССР Министрлар Совети Давлат матбуот комитетига қарашли 1-босмахона ташкил этилганлигининг 50 йиллиги муносабати билан шу босмахонанинг алоҳида ўрнак кўрсатган матбаачиларини Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг Фахрий ёрлиғи билан мукофотлади.

СУРАТДА: Бухоро пиллакашлик фабрикасининг автоматларни созловчиси Жўра Жалилов. Бу меҳнатсевар ишчи ўзига қарашли участкадаги механизмларнинг бекамі-кўст маҳсулот ишлаб чиқаришини таъминлаётир.
В. Сироткин фотоси.

НУР ҚЎЙНИДА...

СССР—50
МОЛДАВИЯ ХАФТАЛИГИ

1922 йилнинг ёзида Тирасполь шаҳри аҳолиси ва унинг атрофидаги қишлоқ аҳли электростанциянинг ишга туширилиши муносабати билан Москвага, Владимир Ильич Ленин номига телеграмма йўллаганларида, орадан ярим аср ўтиб, бу воқеа тарихга айланиб қолишини, уларнинг фарзандлари ва невералари Молдавияни индустрлаштириш нимадан бошланганини билишларида бу ҳужжат бўлиб қолишини билишганмикан? Ўшанда, Улуғ Октябрь социалистик революциясининг беш йиллигида биринчи электростанциянинг ишга туширилиши тантанаси бўлган эди.

Ҳозир меҳнаткашлар депутатлари шаҳар Совети ижроия комитетига кирган одам қизиқ бир мисолга дуч келади. В. И. Ленин номидаги Тирасполь электростанцияси биринчи йили 1 миллиондан сал ортиқ киловатт-соат электр энергияси ишлаб чиқарган экан. Ҳозир шаҳар муассасалари, коммунал хўжаликлари ва шаҳар аҳолиси бундан 200 марта кўп электр энергиясидан фойдаланмоқдалар. Колхоз ва совхозлар арзон электр энергиясидан баҳраманд.

Совет Молдавиясида энергетика тараққиёти қандай борган деган савол туғилиши, табиий.

Молдавия энергетикасининг ярим аср мобайнида босиб ўтган йўлини рақамларда қиёслайдиган бўлсак, ажиб бир манзарага дуч келамиз. 1922 йилда 1 миллиондан ошиқ киловатт-соат электр энергия ишлаб чиқарилган бўлса, ҳозир бу 1 миллион 738 минг киловатт-соатга етган. Мамлакатни электрлаштиришнинг ленинча ГОЭЛРО плани Молдавияда ҳам қизғин кутиб олинди. Яна рақамларга мурожаат қиламиз. Молдавия АССРда 15 йил мобайнида (1924 — 1939) электр қуввати 22 марта, электр энергияси ишлаб чиқариш эса 48 марта кўпайди. Лекин Румыния боярлари томонидан босиб олинган Днестрнинг ўнг қирғоғи — Бессарабияда аҳвол ниҳоятда оғир эди. 1937 йилдаги маълумотларга қараганда, Бессарабия аҳолисининг 15 процентга яқини электрдан фойдаланар экан, холос.

Бессарабия СССРга қайта қўшилгандан кейин у ерда энергетикани ривожлантириш борасида олиб борилаётган ишлар уруш туфайли тўхтаб қолди. 1944 йилда ишни бошқатдан бошлашга тўғри келди. Кишинёвга қардош республикалардан юборилган энергопоездлар ёрдамида Кишинёв ва Бельцы ТЭЦи, Дубоссарск ГЭСи қурилишини бошлаб юбордик. Ўша пайтда 50 минг киловатт-соат энергия берган бу ГЭС ўз даврининг гиганти ҳисобланарди. Шундай қилиб Молдавия нурхонаси кенгайиб борди. Унинг ҳар бири 200 минг киловатт соат энергия берди. Фақат саккизинчи беш йилликнинг ўзидагина Молдавияда электр энергия ишлаб чиқариш 2,5 марта ўсди. Ўтган йили 8 миллиард киловатт-соатдан ҳам ортиб кетди. Шу беш йилликнинг охирига бориб электр энергия ишлаб чиқариш 10 миллиард киловатт-соатдан ҳам ошиб кетади. Бу — 1913 йилда бутун чор Россиясида ишлаб чиқарилган электр энергиясидан беш марта кўп, деган гап.

Бугунги кунда «Молдглавэнерго»да электр билан таъминлашни сўраб бирор аҳоли пунктидан тушган аризани қидириб тополмайсиз. Эндиликда республикамиз ёппасига электрлаштирилган. Электр узатиш тармоқларининг узунлиги 50 минг километрдан ҳам ошиб кетди.

Қувватли энергетика саноат ва қишлоқ хўжалигини барқ уриб ривожлантиришнинг мустаҳкам таянчидир. Ҳозир республикада истеъмол қилинаётган электр энергиясининг чорак қисми қишлоқларга тўғри келади.

Бундан 50 йил муқаддам электрик касбига эга бўлган киши Молдавияда бармоқ билан санарли эди. Бугунги кунда эса республика энергетикларининг сафида деярли 10 минг мутахассис бор. Уларнинг 2 мингдан ошиқроғи инженер ва техниклардир. Энергетика соҳасида тўққизинчи беш йиллик томонидан қўйилган улкан вазифаларни кадрларнинг бундай катта отряди билан бемалол ҳал қилиш мумкин.

«Молдглавэнерго» коллективининг олган социалистик мажбуриятида шундай дейилади: беш йил мобайнида меҳнат унумдорлигини 45 процент ошириш керак. Бунга фақат ишлаб чиқаришга фан ва техника ютуқларини дадил жорий этиш, бошқаришни такомиллаштириш, меҳнатни илмий асосда ташкил этиш ҳисобигагина эришиш мумкин. Шунинг учун ҳам шу беш йилликда «Молдглавэнерго» бошқаришнинг автомат системасига ўтади. Бу эса меҳнат самарадорлигини оширади.

Молдавия аллақачонок мамлакатнинг жанубидаги энергетика ҳалқасига уланган. Молдавия билан Болгарияни боғлайдиган электр узатиш линиялари яқин орада қуриб битказилади.

Ҳозир Молдавия ГРЭСининг тўққизинчи ва ўнинчи блокларида иш бормоқда. Июль ойида Кишинёв шаҳрида 2- ТЭЦ қурилиши бошланди. Унинг биринчи навбатининг қуввати 360 мегаваттга тенг бўлади. Бу йил қурувчилар Кишинёв ва Тирасполь подстанцияларининг икки катта таянч иншоотларини ҳам қуришга киришадилар. Шу беш йиллик мобайнида Молдавия Винницк энергетика системасига уланиб, янги электр узатиш линияларини бунёд этиш ҳисобига қўшимча электр энергияси олиш имкониятига эга бўлади.

Ўтмишда ҳатто лампа шишасини ҳам чет элдан сотиб олган ўлка бугун Ильич нуридан чароғон. Нурга чулғанган республикамизнинг истиқболи порлоқ. Унинг экономика, фан ва техника соҳасида қўлга киритган ютуқлари билан бирга, электрлаштириш борасида эришган муваффақиятлари ҳам СССР халқларининг ўзаро қардошлиги ва ленинча миллий сиёсатнинг амалдаги тантанасидир.

Б. П. КАРПОВ,
«Молдглавэнерго» бошлиғи.

Ажаб савдолар

ЧАРМ МУАММОСИ

Пойафзал дўконидан туфли харид қилган бир харидор уч-тўрт кун ўтмай ўша дўконга кириб келди-да, сотувчига бир энлик хат тутқазди.

— Хат кимдан? — сўради сотувчи ҳайрон бўлиб.

Харидор туфлисини ечиб унга кўрсатди.

— Эсингиздами, мақтаб сотган эдингиз.

— Кўриб турибман, туфлингиз чатнаб, шўр босибди. Бу янгилик эмас. Хўш, бунинг хатга нима алоқаси бор?

— Хатда харидорларнинг арз-додлари ёзилган. Бўш вақтларингизда эрмак қилинглар! — деди-да, харидор шўрлаган туфлини ҳам унга қолдириб чиқиб кетди.

Ҳамма гап шундан бошланди. Ўша куни пойафзал дўкони сотувчилари «Туфлигинам териндан, одам қўрқар шўридан...» деб бошланган хатни ўқиб, дастлаб роса кулишди. Кейин нафсониятларига тегди шекилли, «Бу шеър аслида бизга эмас, сифатсиз туфли чиқарган корхона раҳбарларига тегишли!» деб хатни ва бир ҳафта кийишга чидамаган туфлини пойафзал фабрикасига юборишди.

— Бу қандай бемаънилик! — ўшқирди фабрика директори. — Сув келтирган хору, кўза синдирган азиз экан-да. Бизга юборилаётган ярқсиз чармлардан шунчалик пойафзал тикиб бераётганимизга шукур қилишмайдими?! Буларни дарҳол сунъий ва табиий чарм маҳсулотлари етказиб берувчи «Ўзбекистон» бирлашмасига юборинглар! Бизга юборишаётган чармларидан тайёрланган туфлини ўзлари ҳам кўриб қўйишсин.

Бирлашма директори Лев Арушанов хат ва туфлини худди тарсакидек қабул қилди.

— Бу қандай бедодлик! Сифатли чарм талаб қилувчилар бизга ярқсиз тери етказиб беришаётганини билишармикин? Албатта, йўқ. Масалан, олайлик, биргина 1971 йилнинг 10 ойида қарийб ярим миллион сўмни ташкил этадиган 2380 дона йирик тери бирлашмамизга берилмаганлигини ким билади, дейсиз.

Л. Арушанов қўнғироқ тугмачасини жаҳл билан босган эди, секретарь кирди. Унга «хат ва туфлини» топширар экан, буюрди:

— Бу нарсаларни бугуноқ «Ўзбекбирлашув»га юборинг. Бизга мақтовини келтириб беришаётган териллардан чиққан маҳсулотни «томоша» қилишсин!

«Ўзбекбирлашув»га қарашли тайёрлов бош бошқармасининг бошлиғи ўринбосари Эдуард Канцепольский «посилка»ни олиб, правление раиси ўринбосарларидан бирининг олдига қўрқа-писа кирди. Эдуард сўзга лаб жуфтлаётган эди, у оғиз очирмади.

— Нега ярамас туфлини менинг олдимга кўтариб кирдинг. Бу ишингдан яхшиликнинг ҳиди келмаяпти. Йўқот кўзимдан!

— Ахир, бу...

— Нима бу?!

— Истеъмолчилардан... Ичида қандайдир хати ҳам бор.

— Бўлди, тушунарли. Ўзинг яхши биласан, биз область матлубот жамиятларига таяниб иш тутамиз. Хўш, шундай экан, нега энди биз айбдор ташкилотларнинг лойига ботар эканмиз. Фикримни уққандирсан. Сенга рухсат! — раис ўринбосари «гап тамом» дегандек столга кафти билан уриб қўйди.

Шундай қилиб «сайёҳ посилка» область матлубот жамиятларини кезиб чиққач, район матлубот жамиятларига ўтди. Район матлубот жамиятидагилар ҳам анойи эмас. Улар ўз навбатида «хат ва туфлини» колхоз ва совхозларнинг жойлардаги кушхоналарига ҳавола қилишди. Бундан чапани қассобларнинг қони қайнаб кетди.

— Неча йилдан бери қассоблик майдончасини қуриб берамиз деб ваъда қилиб, сўзларининг уддасидан чиқмаётган Қишлоқ хўжалик министрлигига юборинглар, — дейишди қассоблар.

Аслида, «сайёҳ посилка» ташкилотма-ташкилот, қўлдан-қўлга ўтиб юрмаган бўлса ҳам, давлат стандартига мос келмайдиган тери тайёрланаётганлиги, бунинг оқибатида сифатсиз пойафзаллар ишлаб чиқарилаётгани ҳақиқат. Буни район матлубот жамиятларидан тортиб, то «Ўзбекбирлашув» раҳбарларигача; пойафзаллар ишлаб чиқариш корхоналаридан тортиб, то сунъий ва табиий чарм маҳсулотлари «Ўзбекистон» бирлашмаси директоригача беш қўлдек яхши билишади. Билишади-ю, лекин «на чора!» дегандек елка қисишади.

Фактлар жуда ўжар бўлади. Сирингни қанча яширсанг ҳам фош қилиб қўяди. Мана, ана шундай ўжар фактлардан баъзи бирлари:

«Ўзбекбирлашув»га қарашли тайёрлов ташкилотлари ҳар йили тери тайёрлаш планининг 30 проценти, республика гўшт комбинатлари эса 20 проценти миқдорида ярқсиз тери етказиб беряпти.

«Ўзбекбирлашув» давлат стандартларига тўғри келмайдиган сифатсиз тери етказиб бераётганлиги сабабли «Ўзбекистон» бирлашмаси — йилига 200-300 минг сўм зарар кўряпти. Териларни тозалашга қўшимча куч ажратишга тўғри келяпти.

«Ўзбекбирлашув» «Ўзбекистон» бирлашмасига биринчи сорт терини йилдан-йилга кам етказиб беряпти.

Ўзбекистон ССР Қишлоқ хўжалик министрлиги 1967-1968 йилларда колхоз ва совхозларда 180 та махсус қассоблик майдончалари қуриб бериши керак эди. Министрлик шу пайтгача атиги 5 та ана шундай майдонча қурди, холос. Бу майдончалар ҳам замон талабларига жавоб бермаётганлиги ва бошқа сабабларга кўра улардан деярли ҳеч ким фойдаланмаяпти...

Фактларни санайверсак, гап кўпаяверади. Биз гапни эмас, амалий ишнинг кўпайтирилишини истардик. Чарми чатнаб кетган туфлини кўриб жирканган тери етказиб берувчи ташкилот раҳбарлари шундай туфлиларни ижирғанмай кийиб юрган тоқати тоқ меҳнаткашлардан наҳотки уялмасалар?!

С. БАЛИКОВ,
Ўзбекистон давлат стандартлар назорати бўйича республика лабораториясининг ходими.

Ҳ. ҚОДИРОВ,
«Совет Ўзбекистони» мухбири.

СОВЕТЛАР МАМЛАКАТИДА

ПЛАНДАН ТАШҚАРИ ДОН

ОДЕССА. Областнинг Овидио-Полский чўл трассаси орқали «Ватанга пландан ташқари дон берамиз» шиори остида ўнларча катта юк автомашиналари янги ҳосилни ортиб қатнай бошлади.

Карл Либкнехт номли колхоз хирмонидан қабул пунктларига пландан ташқари ғалла топширилаётир. Ғаллакорлар юқори ҳосил етиштирдилар, улар ғалла майдонининг ҳар гектаридан 38,6 центнердан дон олдилар.

Дзержинский номли колхоз, «Авангард» совхози ва бошқа хўжаликларнинг ғаллакор механизаторлари ғалла ўримини муваффақиятли олиб бораётирлар, бу хўжаликлар ҳозирнинг ўзидаёқ давлат омборларига пландан ташқари 100-150 тоннадан ғалла топшириб қўйишди.

Арцизский районининг ғаллакорлари давлат омборларига дон етказиб бериш соҳасида катта ютуқларни қўлга киритдилар, район колхозлари фақат бир куннинг ўзида элеваторларга 3200 тонна буғдой етказиб бердилар.

КУЧЛИ ЭКСКАВАТОР

КОВРОВ. Владимир областига қарашли «Э-652Б» типидаги ер ўйювчи машина ишлаб чиқарадиган Ковров экскаватор заводига иккинчи марта давлат сифат белгиси берилди.

Биринчи аттестациядан кейин корхона шундай машиналардан олти юз мингга яқинини тайёрлаб берди. Бу машиналар мамлакатнинг жанубида ва шимолида, Узоқ Шарқ ва Сибирда бетўхтов ишлаб турибди.

Конструкторлар машиналарни модернизациялаш соҳасида катта ишларни амалга оширдилар. Машина қулай бўлди ва машинистнинг кабинаси янада яхшиланди. Машинанинг кўпгина узелларини мойлаш марказлаштирилди, натижада қўл кучи билан қилинадиган ишлар енгиллаштирилди. Экскаваторнинг гарантияланган муддати икки баравар узайтирилди.

ТОЖИК ПЛАСТМАССАСИ

ДУШАНБА. Бу ердаги пластмасса буюмлар фабрикаси болалар учун ўйинчоқлар ишлаб чиқаришни ўзлаштирди. Нафис ва чидамли материаллардан тайёрланган ранго-ранг коптокчалар, челакчалар ва куракчалар, турли ҳайвонларнинг чиройли шакллари жажжиларни қувонтиради.

Фабрика ҳозир республиканинг мебель, галантерея, машинасозлик ва бошқа саноат тармоқлари учун бир неча ўн хил буюмлар етказиб беришни мўлжаллаган. Яқинда фабрикада синтетикдан дастлабки қурилиш деталлари ўзлаштирилди.

Корхонада ўрнатилаётган янги ускуналар Тожикистон саноатини пластмасса буюмлари билан тўла таъминлаш имконини беради. (ТАСС).

Юбилей фахрий нишони учун

НЕФТЧИЛАР ҒАЙРАТИ

Совет Социалистик Республикалари Иттифоқи ташкил этилганлигининг 50 йиллик олтин тўйига энг илғор коллективлар учун КПСС Марказий Комитети, СССР Олий Совети Президиуми, СССР Министрлар Совети ва ВЦСПСнинг Юбилей фахрий нишони таъсис этилди. Ишлаб чиқаришда яхши кўрсаткичларни қўлга киритиб, Юбилей фахрий нишонига мушарраф бўлиш учун республикамиз саноат корхоналари, транспорт ва қурилиш ташкилотларининг коллективлари социалистик мусобақани янада қизитиб меҳнат қилаётирлар. Фарғона нефтни қайта ишлаш заводининг азамат коллективи ҳам нефть маҳсулотлари ишлаб чиқаришни кўпайтириш йўлида катта тадбирларни амалга oшираётир. Корхона ишчилари бензин, керосин, дизель ёқилғиси, парафин каби энг муҳим нефть маҳсулотлари ишлаб чиқариш ярим йиллик план-топшириқларини ошириб адо этдилар. Улар СССР Министрлар Совети ва ВЦСПСнинг кўчма Қизил байроғини олишга муяссар бўлишди.

Завод рационализаторлари сафи йилдан-йилга кенгаймоқда. Улар нефть ишлаб чиқариш жараёнларини такомиллаштириш, механизациялаштириш ва автоматлаштириш борасида кўплаб фойдали таклифлар киритаётирлар. Яқинда шундай рационализаторлик таклифлари дан учтаси ишлаб чиқаришга жорий этилди. Бундан корхона йилига 50 минг сўм миқдорда иқтисодий самара кўради. Янги техника ва илғор технологияни ишлаб чиқаришга жорий этиш планларининг муттасил амалга оширилаётганлиги заводга катта наф келтирмоқда. Р. Мазитов, В. Привалов ва И. Пяткин сингари ишлаб чиқариш пешқадамлари, ижодкор ишчилар смена топшириқларини 113-115 процент уддалаш билан бир қаторда, кўплаб рационализаторлик таклифлари киритмоқдалар.

Ҳозир корхонада «А-95» бензини ҳосил қилиш жараёнини бир неча баравар тезлаштириш имконини берувчи «АВТ» қурилмаси ўрнатилиб, монтаждан чиқарилмоқда. Бундан ташқари эскирган, шу куннинг талабига жавоб бермаётган қурилмалар реконструкция қилинмоқда, янги механизмлар билан алмаштирилмоқда.

Юбилей фахрий нишонини олиш учун кураш байроғини баланд кўтараётган Фарғона нефтчилари шонли юбилейгача йиллик планни ошириб бажариш, меҳнат унумдорлигини тағин ҳам кўтариш ва ўндан зиёд рационализаторлик таклифларини ишлаб чиқаришга жорий этиш нияти билан тер тўкмоқдалар.

Ш. НУРУЛЛАЕВ.

ЖОНАЖОН ЎЗБЕКИСТОН БЎЙЛАБ. А. Тўраев фотоси.

СПОРТ ХАБАРЛАР

ЧЕМПИОНЛИК ИШТИЁҚИДА

Киевда мактаб ўқувчиларининг Бутуниттифоқ XII спартакиадаси мусобақалари давом этмоқда. Волейболчи қизларимиз спартакиада чемпиони номи учун курашнинг финалига чиқишди. Улар саралаш ўйинларини муваффақиятли ўтказишди. Финалга йўлланма берган охирги ўйин ҳам ғалаба билан тугади. Қизлар ленинградлик дугоналарини 3:1 ҳисобида ютишди. Спортчиларимиз энди финал группада 1—6 ўринлар учун РСФСР, Эстония, Украина, Ленинград ва Арманистон командалари билан куч синашадилар.

Футболчилар саралаш учрашувларининг сўнгида белоруссияликларни 1:0 ҳисобида ютиб, 7—12 ўринлар иштиёқида курашни давом эттирадиган бўлдилар.

Учинчи группада дона суришаётган ўзбекистонлик шахматчилар тўртинчи ўйинни РСФСР командаси билан ўтказиб (3:2), жами 19,5 очко тўплашди ва тўртинчи ўринни эгаллаб туришибди.

Баскетболчи қизларнинг омади юришмаяпти. Улар кейинги ўйинда Латвия командаси устидан (72:40) ғалаба қилишган бўлса-да, охирги ўриндан кўтарила олишмади. Йигитлар бироз дуруст ҳаракат қилишяпти. Арманистонлик тенгқурларини 83:77 ҳисобида енггач, финал группада еттинчи бўлиб олишди. Қўл тўпи учрашувларида гандболчи қизларимиз москваликларни 14:11 билан ютишган бўлса, ўсмирларимиз Украина командасидан мағлубиятга учрашди.

ҚИЗҒИН КУРАШЛАР

Енгил атлетика. Москвада спортнинг мазкур тури бўйича ўтказилган мусобақаларда тошкентлик динамочи Валентина Чулкова зафар қучди. У 1 метр 79 сантиметрли баландликни ишғол этиб, мамлакат чемпионатининг кумуш медали совриндори бўлди.

Футбол. Олий лига қатнашчилари ўртасида ўтказилаги навбатдаги учрашувларда қуйидаги натижалар қайд қилинди. «Нефтчи» — «Динамо» (Тб) 3:1, «Арарат» — «Қайрат» 1:0. «Динамо» (Мн) — «Спартак» 2:1, «Карпат» — «Динамо» (М) 1:0, СКА (Р) — «Зенит» 0:0, «Торпедо» — «Динамо» (К) 1:0, «Локомотив» — «Днепр» 0:0.

Иккинчи лига футбол командалари бешинчи зонасида ўтказилган учрашувларда Ўзбекистон командалари сафарда бўлдилар: «Спартак» (Йошкар-Ола) — «Нефтяник» (Фарғона) 1:2, «Зенит» (Ижевск) — «Автомобилист» (Термиз) — 1:1.

Эркин кураш. Урганчда ўсмирлар ўртасида республика шахсий команда биринчилиги ўтказилди. 120 полвон иштирок этган бу мусобақада Тошкент области команда ҳисобида биринчи ўринни эгаллади. Иккинчи ўринни Бухоро область спортчилари олишди.

ЖАҲОН БЎЙЛАБ

ИККАЛА МАМЛАКАТ МАНФААТЛАРИ ЙЎЛИДА

НЬЮ-ЙОРК, 19 июль. ТАСС мухбири Э. Баскаков хабар беради: Америка савдо-саноат доиралари Совет Иттифоқи билан Қўшма Штатлар ўртасида ўзаро манфаатли иқтисодий алоқаларни кенгайтиришни талаб қилмоқдалар. 3—4 октябрь кунлари Орегон штатидаги Портленд шаҳрида ўтказиладиган конференция Совет — Америка савдоси проблемаларига бағишланади. Бу конференцияда Америка савдо-саноат доираларининг таниқли намояндалари, олимлар ва жамоат арбоблари қатнашади.

Анжуман қатнашчиларига Америка — Совет савдосининг аҳволи ва айниқса уни ривожлантириш истиқболлари тўғрисида батафсил ахборот берилади, деди конференция ташаббускорларидан бири, Орегон штатининг губернатори Томас Маккол ТАСС мухбири билан суҳбатда. Америка—Совет савдоси ҳар иккала томонга наф келтириши ва ҳамжиҳатлик асосида олиб борилиши лозимлигини губернатор таъкидлаб ўтди.

Губернаторнинг фикрича, бу конференциянинг чақирилиши Р. Никсоннинг Москвада Совет раҳбарлари билан ўтказган музокаралари натижасида Совет — Америка муносабатларида вужудга келган янги элементларни ифодалайди. Конференция Совет ва Америка мутахассислари ўртасида ҳамжиҳатликка эришишга ёрдам беради, деб ишонч билдирди у.

Қўшма Штатлар Совет Иттифоқи билан савдо ва иқтисодий алоқаларни кенгайтиришнинг янги даврига қадам қўяётганлигига ишончим комил, деди Маккол. Савдо-сотиқ соҳасидаги ўзаро манфаатли мустаҳкам алоқаларни тиклаш ўтмишда Америка—Совет муносабатларига рахна солиб келган ихтилофларни бартараф этишнинг энг тузук воситасидир.

Орегон штатининг жамоатчилиги, деб уқтирди пировардида Т. Маккол, Портлендда ўтказиладиган конференцияни мамнуният билан табриклайди ва бу конференция Америка — Совет иқтисодий алоқаларини кенгайтиришга ёрдам беради, деб ишонч билдиради.

ШОНЛИ АЙЁМЛАР ШАРАФИГА

ПРАГА, 19 июль. (ТАСС). Чехословакия меҳнаткашлари иккита шонли айёмни — СССР ташкил этилганлигининг ярим асрлик юбилейини ва Улуғ Октябрь социалистик революциясининг 55 йиллигини кенг кўламда тантанали нишонлашга тайёргарлик кўрмоқдалар.

Чехия ва Словакия Социалистик Республикаларида ана шу байрамга тайёргарлик юзасидан катта иш олиб борилмоқда. Братиславада ва Словакиянинг бошқа шаҳарларида илмий конференциялар, семинарлар, симпозиумлар ўтказилмоқда, туркумли лекциялар ўқилмоқда. Бундан кузатилган мақсад меҳнаткашларни СССРнинг муваффақиятлари билан таништиришдан, илғор совет тажрибасидан турмушнинг ҳамма соҳаларида янада кенг ва самарали фойдаланишдан иборат.

Словакияда одатга кўра 7 ноябрь куни бошланадиган Чехословакия — Совет дўстлиги ойлиги шонли айёмларни нишонлаш белгиси остида ўтади. Ойлик программасига мувофиқ тантанали йиғилишлар, совет кишилари билан учрашувлар ўтказилади. Театрлар совет пьесаларини саҳнага қўймоқда, кино экранларида янги совет фильмлари кўрсатилади.

ЯЛПИ ҚИРҒИН ҚУРОЛИ

НЬЮ-ЙОРК, 19 июль. (ТАСС). Коннектикут университетининг гидрология ва сув ресурслари профессори П. Бок «Нью-Йорк таймс» газетасида босилган мақоласида, АҚШнинг Вьетнамдаги «метеорологик уруши» тинч аҳолини кўплаб қиришга ва инсон яшаб турган муҳитни йўқ қилиб юборишга олиб келади, — деб ёзади.

П. Бок Ҳинди-Хитойда «метеорологик» қуролдан кенг фойдаланаётган Пентагоннинг ҳаракатларини қоралаб, бу қуролдан фойдаланиш вьетнамликларнинг кўп авлодларига халокатли таъсир ўтказиши мумкин, деб ёзади. Тўхтовсиз бомбардимон қилинаётганлиги ва дефолиациялар қилинаётганлиги натижасида рўй бераётган экологик вайронгарчиликлар билан бирга «метеорологик уруш» натижасида бўлаётган сув тошқинлари тупроқда бўладиган нормал эрозия жараёнини ўн минг марталаб тезлаштирмоқда. Жануби-Шарқий Осиё шароитида, деб ёзади Бок, қаттиқ сув тошқинлари муқаррар равишда юқумли касалликлар ва очлик пайдо бўлишига олиб келади.

Профессор, АҚШ ҳукуматини инсониятга қарши жиноят бўлмиш «метеорологик уруш» олиб боришдан дарҳол воз кечишга даъват қилади.

У. ПАЛЬМЕНИНГ АЙТГАНЛАРИ

ПАРИЖ, 19 июль. (ТАСС). Швеция Бош министри Улоф Пальме Франциядаги «Монд» газетасининг мухбири билан суҳбатда АҚШнинг Вьетнамдаги агрессиясини қатъий равишда қоралади.

Инсониятнинг асосий тақдири ҳал қилинаётган, вьетнам халқининг ҳуқуқлари поймол қилинаётган, унинг ресурслари йўқ қилиб юборилаётган бир пайтда бунга индамай қараб туриб бўлмайди, деди у.

Швециянинг назарида, деди Улоф Пальме, «бетарафлик яккаланиб туриш ёки пассив позицияга ўтиб олиш деган сўз эмас. Биз ҳарбий иттифоқларга нисбатан бетараф бўлиб қолаверамиз. Бироқ бундан, биз яшаб турган жаҳоннинг проблемаларига бепарвомиз, деган маъно келиб чиқмайди».

ОКЕНЧЕНИНГ ҚИЗҒИН КУНЛАРИ

ВАРШАВА, 19 июль. (ТАСС). Польша пойтахтининг осмон дарвозаси — Халқаро Окенче аэропорти шу кунларда қизғин ёзги график асосида ишламоқда. Бу ердан ўрта ҳисобда ҳар 15 минутда Польшада ўз ваколатхонаси бор бўлган 16 чет эл авиакомпаниясининг битта самолёти осмонга кўтарилади. Ҳозир Варшава 24 мамлакат билан мунтазам ҳаво алоқаси қилиб турибди. Учта авиалиния Окенче аэропортини Совет Иттифоқининг, иккита авиалиния Германия Федератив Республикаси ва Италиянинг шаҳарлари билан боғлаб турибди. «Лет» Польша авиакомпаниясининг белгиси туширилган кумушсимон машиналар Яқин Шарқ ва Африкага ҳам учмоқда. Яқинда Варшава — Нью-Йорк янги авиалинияси очилади.

ТЕЛЕТАЙП ЛЕНТАСИДАН

◆ ПАРИЖ. Франция демократ-юристлар уюшмаси Америка авиацияси томонидан Вьетнам Демократик Республикасининг территорияси, тўғонлари ва гидроиншоотлари ваҳшийларча бомбардимон қилинаётганлигига қарши норозилик билдирмоқда. Уюшма эълон қилган баёнотда шу бомбардимонлар халокатли ва хатарли оқибатларга олиб келаётганлиги, бу бомбардимонлар «халқаро ҳуқуқни бузишдангина иборат бўлиб қолмай, шу билан бирга чинакам геноцид эканлиги» ҳам кўрсатиб ўтилди.

◆ ПАРИЖ. Кейинги икки кун ичида Францияда, айниқса Луара дарёси бўйидаги департаментларга, Париж районига ва Валь Дьуаз департаментига одатдан ташқари қаттиқ сел ёғди.

Валь Дьуаз департаментининг ўзидагина бир неча юз гектар ердаги қишлоқ хўжалик экинлари нобуд бўлди, икки минг нафарга яқин аҳоли бошпанасиз қолди, халок бўлган кишилар бор. Табиий офат етказган зарар бир неча ўн миллион франкка етади.

(ТАСС).

РУМИНИЯ КОММУНИСТИК ПАРТИЯСИНИНГ МИЛЛИЙ КОНФЕРЕНЦИЯСИ ОЧИЛДИ

БУХАРЕСТ, 19 июль. (ТАСС). Бугун бу ерда Руминия Коммунистик партиясининг миллий конференцияси ўз ишини бошлади.

Руминия Коммунистик партиясининг Бош секретари Н. Чаушеску «Яқин йиллар мобайнида ва истиқболда социал-иқтисодий тараққиёт ҳақида, жамиятни планли бошқаришни такомиллаштириш ва социалистик демократияни ривожлантириш тўғрисида, партиянинг социализм ва коммунизм қурилишидаги раҳбарлик ролини ошириш ҳақида, партия ва давлатнинг халқаро фаолияти тўғрисида» доклад қилди.

Валюта талвасаси давом этмоқда

ПАРИЖ, 19 июль. (ТАСС). Долларнинг қадри расмий белгилаб қўйилган даражадан ҳам халокатли равишда пасайиб кетганлиги натижасида рўй берган навбатдаги валюта —молиявий кризисга «Орор» газетаси баҳо бериб, «доллар ўлим тўшагида етган беморни эслатади, унинг ёнида кечаю-кундуз навбатчилик қилиб туришга тўғри келаётир», деб ёзади.

Ғарбий Европанинг етакчи валюта биржаларида нескин аҳвол давом этмоқда. «Доллардан қочиш» сира тўхтамаётир. Париж биржасида Америка валютасининг қиммати энг паст даражада турибди, бу даражадан ҳам пасайиб кетса девалвация бошланади. «Монд» газетасида босилган хабарда айтилишича, Ғарбий Европадаги марказий банклар июль бошидан бери уч миллиарддан кўпроқ долларни сотиб олишди.

Валюта танглигининг ҳар бир босқичи бошланиши билан, деб ёзади ҳафталик «Экономи» журнали, ғарб мамлакатларида ялпи иқтисодий тушкунликнинг мудҳиш шарпаси кўриниб турибди.

ФИНЛЯНДИЯ ҲУКУМАТИ ИСТЕЪФО БЕРДИ

ХЕЛЬСИНКИ, 19 июль. (ТАСС). Бу ерда бугун Финляндия ҳукумати истеъфо берганлиги эълон қилинди. Социал-демократларнинг вакилларидан иборат бўлган бу ҳукумат шу йил февраль ойида тузилган эди.

АМЕРИКАНИНГ ҲАҚИҚИЙ БАШАРАСИ

ПАРИЖ, 19 июль. (ТАСС). Франциядаги «Ви увриер» журнали яқинда АҚШга бориб келган ўз мухбири Роже Гибернинг репортажини «Америка ишчилари қандай яшаяпти» деган сарлавҳа остида босиб чиқарди. «Қўшма Штатларда бир неча йил бўлмаган кишига, — деб ёзади журналист. — У ердаги аҳвол ёмонлашгани, кризис аломатлари яққол кўриниб қолади. Ҳозирги Америкада сиртқи равнақ қашшоқликни, аҳолининг бир қисми дарбадар бўлиб юрганлигини ниқоблаб турибди. Американликлардан ўн миллионлаб кишилар мана шундай дарбадар «ошиқча кишилар» бўлиб қолди.

Чикагода мен асли тулузалик бўлган бир американлик хотинни учратдим. Сиртдан қараганда унинг турмуши, тирикчилиги туппа-тузук бўлиб кўринади. лекин у биз билан гаплашаётганида Америкадаги ҳаёт унинг Америкадаги турмуш тартиби тўғрисидаги тасаввурини нақадар ўзгартириб юборганлигини айтишдан ўзини тўхтата олмади».

Мен, деди шу хотин, Америкада одамларнинг ҳаммаси бадавлат бўлмаса ҳам, лекин улар бахтли кишилар, деб ўйлаб юрардим. Аммо бу ерда жуда камбағал ва эртанги кунига ишончи қолмаган кишилар кўп эканлигини кўрдим.

Бунақа ишончсизлик ҳамма нарсада кўриниб турибди.

«Социал таъминот бўлмаган мамлакатда бетоб бўлиб қолган кишининг холи нима кечишини биласизми? — деб давом этди мазкур аёл.— Бу ерда ўзининг хирург қўлида операция қилиниши зарурлигини билган киши қандай аҳволга тушишини биласизми? Пенсияларга келганда, бу ерда пенсияга чиққан кишининг оладиган пулига тирикчилик қилиш жуда маҳол.

Иш тўғрисида ҳам гапириб ўтмоқчиман. Бу ерда ишдан ажраб қолиш жуда осон эканлигини биласизми. Ҳеч бир огоҳлантирмай, сабабини айтмай ишдан бўшатиб юбораверишади: хўжайинингиз сизни ишга ёллашга ёки ишдан бўшатиб юборишга ҳаққи бор. Бу ерда социал қонунлар бутунлай йўқ — бу Американинг характерли хусусияти. Буни бу ерда яшаб турган кишиларгина тушунади».

Арктика ва Антарктикага бир неча бор саёҳатлар қилган таниқли норвег қутб тадқиқотчиси Руал Амундсен (1872 — 1928) туғилганига 100 йил тўлди. У биринчи бўлиб дирижаблда Шимолий муз океани устидан учиб ўтган эди. Унинг номи жуда кўп жасоратга бой саёҳатлар билан боғлиқ. Суратда: таниқли қутб тадқиқотчиси Руал Амундсен.

ТАСС фотохроникаси.

Редактор М. ҚОРИЕВ.

РЕКЛАМА ВА ЭЪЛОНЛАР

ТЕЛЕВИДЕНИЕ БУГУН

БИРИНЧИ ПРОГРАММА

ТОШКЕНТ. 10.55 — Кўрсатувлар программаси. 11.00 — Болалар учун кинофильм (рус тилида). 11.05 — «Иван Макарович» бадиий фильми (ўзбек тилида). 12.30 — Москва кўрсатувлари.

ТОШКЕНТ. 17.55 — Кўрсатувлар программаси. 18.00 — «Ишчилар синфининг ўринбосарлари». 18.30 — МОСКВА. 19.00 — ТОШКЕНТ. «АХБОРОТ» программаси (рус тилида). 19.15 — «Ёшлик» студияси кўрсатади (ўзбек тилида). 20.00 — Халқ контроли экрани. 20.30 — «Ахборот» программаси. 20.45 — «Бўстон» телевизион журнали. 22.00 — МОСКВА. 22.30 — ТОШКЕНТ. Рангли телевидение. «Оламга саёҳат». 23.30 — МОСКВА.

ИККИНЧИ ПРОГРАММА

17.50 — Москва кўрсатувлари. 18.30 — ТОШКЕНТ. «Спортлото»нинг 6 та бахтли рақами». Реклама (ўзбек тилида). 18.40 — Врач маслахати. 19.00 — Москва кўрсатувлари. 22.00 — ТОШКЕНТ. «Ишчи — фахрли ном» программаси (ўзбек тилида). 22.30 — МОСКВА. 23.30 — ТОШКЕНТ. Фильм-концерт (рус тилида).

УЧИНЧИ ПРОГРАММА

20.00 — ТОШКЕНТ. Фортепиано куйларидан концерт. 20.30 — «Республикам биографияси»: «Ғалабадан — ғалабага» ҳужжатли фильми. 21.25 — «Тўлқинда-02». 21.45 — «Ер фарзанди» бадиий фильми.

РАДИО БУГУН

6.15 — Тонгги концерт. 7.40 — Ёш ижрочилар концерти. 8.25 — Ўзбекистон санъат усталарининг концерти. 9.30 — Москва. «Ер ва эл» радиожурнали. 11.15 — «Маиший хизмат — ҳамманинг иши». «Савдо ходимларининг янги марралари», суҳбат (русча). 11.30 — Симфоник рақслар. 12.15 — Ўзбекистон артистлари ижросида СССР халқларининг куйлари. 13.30 Чет эл композиторларининг фортепьяно куйлари. 16.10 — Ёшлар учун музикали соат. 16.50 — «Правда» газетасининг обзори. 17.00 — «Дўстлик чаманзори» Адабий-музикали композиция. 18.00 — Илмий-атеистик темаларда. Оилада атеистик тарбия. Б. Орифхўжаев суҳбати. 18.10 —«Ялла» вокал-чолғу ансамблининг концерти. 19.20 — «Хайтарма» ансамбли солистларининг концерти. 20.00 — «Узбекистан индустриальный» радиожурнали ва саноат ходимлари учун концерт. 21.00 — «Қардош социалистик мамлакатларда». 21.10 — Қишлоқ хўжалик ходимлари учун кечки концерт. 22.30 — Ҳамза номли театр. «Имон» спектаклининг монтажи.

КИНО

ҚИШКИ БИНОДА

Шафтоли гули —«ВОСТОК». НАВОИЙ номли, «КОМСОМОЛ 30 ЙИЛЛИГИ», «СПУТНИК» (кундуз ва кечқурун).

Жонон йигит — «ДРУЖБА» (тоқ соатларда), «ТОШКЕНТ СОВЕТИНИНГ 50 ЙИЛЛИГИ», «ЧАЙКА (кундуз ва кечқурун).

Локис — «МОСКВА» (кеч соат 5.30 ва 9.30 минутларда), «ДРУЖБА (жуфт соатларда).

Учишга рухсат этинг! — «ЎЗБЕКИСТОН 25 ЙИЛЛИГИ», «ЎЗБЕКИСТОН» (кундуз ва кечқурун).

Сен, мен ва кичик Париж — «МОСКВА» (кундуз соат 11.40, 1.30, 3.30 ва кеч 7.30 минутларда).

Музика садолари — ҲАМЗА номли (кундуз ва кечқурун).

Аёл ҳаётидаги эркаклар — «КЎКЧА» (кундуз соат 11.30, 1 ва кеч 7.30 минутларда).

Рам ва Шам — «КЎКЧА» (кундуз соат 3, кеч 6 да).

Кулгили қиз — САНЪАТ САРОЙИ (кундуз ва кечқурун).

ЁЗГИ БИНОДА

Шафтоли гули — «ФЕСТИВАЛЬ».

Сен, мен ва кичик Париж — «ХИВА».

Ўзбекистон ССР Фанлар академиясининг М. Т. ЎРАЗБОЕВ НОМИДАГИ МЕХАНИКА ВА ИНШООТЛАР СЕЙСМИК МУСТАҲКАМЛИГИ ИНСТИТУТИ

машиналар динамикаси лабораториясининг катта илмий ходими вакант вазифасига

КОНКУРС ЭЪЛОН ҚИЛАДИ

Конкурсда техника фанлари доктори ёки кандидати илмий даражаси бўлган кишилар, шунингдек лаборатория профили бўйича катта иш стажи ва тажрибасига эга бўлган ишлаб чиқариш ходимлари ҳам иштирок этиши мумкин.

Аризага шахсий варақа, кейинги иш жойидан характеристика, дипломлари копияси, илмий асарлар ва ихтиролар рўйхати илова қилинади.

Конкурс муддати — 12 сентябргача.

Мурожаат учун адрес: 700143. Тошкент шаҳар, Академиклар шаҳарчаси.

Н. А. СЕМАШКО НОМИДАГИ ЎЗБЕКИСТОН ДАВЛАТ КУРОРТОЛОГИЯ ВА ФИЗИОТЕРАПИЯ ИЛМИЙ-ТАДҚИҚОТ ИНСТИТУТИ

АСПИРАНТУРАГА ҚАБУЛ ЭЪЛОН ҚИЛАДИ

кундузги аспирантурага: ички касалликлар;

клиник ординатурага: ички касалликлар (2 ўрин) даволаш физкультураси, асаб касалликлари ,гинекология.

Аспирантурага киришни истаган кишилар институт директори номига ариза ёзиб, унга таржимаи ҳол, кадрларни ҳисобга олиш варақаси, характеристика, диплом копияси, 2 дона фотосурат, соғлиғи тўғрисида справкани қўшиб топширадилар.

Ҳужжатлар — 4 августгача қабул қилинади.

Мурожаат учун адрес: Тошкент шаҳар, Хуршид кўчаси, 13- уй.

ВУЛУНҒУР РАЙОНИДАГИ 26-ҚИШЛОҚ ҲУНАР-ТЕХНИКА БИЛИМ ЮРТИ

1972—73 ўқув йили учун

ЎҚУВЧИЛАР ҚАБУЛ ҚИЛАДИ

Билим юртига 16 дан катта ёшдаги, шунингдек, 7, 9, 10 синф маълумотига эга бўлган йигитлар қабул қилинадилар.

Билим юрти қуйидаги касблар бўйича малакали кадрлар тайёрлайди: ирригация ва мелиорация ишлари механизаторлари — ўқиш муддати 2 йил; экскаватор машинистлари (1 йил); бульдозерчи, скреперчи, грейдерчилар (1 йил); авторемонтчи-слесарлар (1 йил); электр пайвандчилар (1 йил); III класс тракторчилари (1 йил); электромонтёрлар (1 йил).

Билим юртига қабул қилинганлар ётоқхона, ҳар кун уч марта иссиқ овқат, кийим-кечак ва ойига 10 сўмдан 20 сўмгача стипендия билан таъминланадилар.

Практика даврида ўқувчиларга ишлаган ҳақлари нақд тўланади.

Ўқишга кирувчилар қуйидаги ҳужжатларни топширишлари лозим: ариза, маълумоти ҳақида гувоҳнома, ота-онасининг иш жойидан справка, 3х4 см. ҳажмидаги 4 дона фотосурат, туғилган жойидан справка, оилавий аҳволи тўғрисидаги справка, паспорт ёки туғилганлиги ҳақида гувоҳнома ва ҳарбий билети ёки ҳарбий хизматга чиқарилувчининг гувоҳномаси шахсан кўрсатилади.

Билим юртини тугатганлар олий ва ўрта махсус ўқув юртларига кирмоқчи бўлсалар, уларга алоҳида енгиллик берилади.

Ҳужжатлар қабул қилинмоқда.

Машғулотлар 1 сентябрдан бошланади.

Билим юртининг адреси: Район маркази, «ВЛКСМ 30 йиллиги» кўчаси, 105-уй.

М. Т. ОЙБЕК НОМИДАГИ ТЕРМИЗ ДАВЛАТ ПЕДАГОГИКА ИНСТИТУТИ

вакант вазифаларга

КОНКУРС ЭЪЛОН ҚИЛАДИ

кафедра мудирлари: сиёсий иқтисод ва илмий коммунизм, марксча-ленинча философия, ўзбек тили ва адабиёти, математика (фан кандидатлари, доцентлар), немис тили ва жисмоний тарбия (фан кандидатлари ёки катта ўқитувчилар);

кафедра доцентлари: КПСС тарихи ва сиёсий иқтисод;

ўзбек тилида дарс берадиган катта ўқитувчилар: илмий коммунизм асослари;

кафедра ўқитувчилари: рус тили (3), рус адабиёти (1), жисмоний тарбия (3), умумий тарих (1), дарс бериш методикаси билан ашула айтиш ва музика, педагогика, психология.

Конкурс муддати — 20 августгача.

Мурожаат учун адрес: Термиз шаҳри, Фрунзе кўчаси, 43-уй.

«УЗАВТОРЕМОНТ» ИШЛАБ ЧИҚАРИШ БИРЛАШМАСИНИНГ АВТОМОБИЛЬ РЕМОНТ ҚИЛУВЧИ ЗАВОДЛАРИ

барча корхоналар, бошқармалар, колхоз ва совхозлардан автомобилларни капитал ремонт қилишга

ҚАБУЛ ҚИЛАДИ

Урал-355М, ЛАЗ-695, 697 маркали автомобиллар — 3-АВТОРЕМЗАВОДДА (Самарқанд шаҳар, М. Горький бульвари, 17-уй);

ГАЗ-51, 53А, 53Ф, 93, ПАЗ-651, ПАЗ-652 маркали автомобиллар — 10-АВТОРЕМЗАВОДДА (Тошкент шаҳар, Даданбоев кўчаси, 54-уй)

ГАЗ-51 маркали автомобиллар — 13-АВТОРЕМЗАВОДДА (Хоразм область, Хива шаҳар, Соят қишлоқ Совети);

МАЗ-205, 504—4-АВТОРЕМЗАВОДДА (Тошкент область, Олмалиқ шаҳри).

СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ — Орган Центрального Комитета Компартии Узбекистана, Верховного Совета и Совета Министров Узбекской ССР.

Бизнинг адрес ва телефонлар: 700.000 ГСП. ТОШКЕНТ «ПРАВДА ВОСТОКА» КЎЧАСИ № 26. Редактор — 336545. Редактор ўринбосарлари — 337914, 330 683. Масъул секретарь — 334455. Масъул секретарь ўринбосарлари — 337283. Партия турмуши — 333469, 337221. Марксизм-ленинизм назариясини пропаганда қилиш — 331455. Халқаро ҳаёт — 337221. Саноат, капитал қурилиш ва транспорт — 334780. Совет қурилиши — 333258. Қишлоқ хўжалиги — 337604. Адабиёт ва санъат — 332036. Фан, мактаб ва олий ўқув юртлари — 334451. Маҳаллий ахборот ва спорт — 331424. Оммавий ишлар ва хатлар — 332143, 333553. Иллюстрация — 334524. Стенографистка — 337343. Корректура — 337162. Эълонлар — 338142. Коммутатор — 330249, 330250, 330251, 330252, 330253, 330254, 330255, 330256, 330257, 330258. ОБЛАСТЬ МУХБИРЛАРИ. Андижон — 48—85. Бухоро — 3—31—42. Қарши — 38—42. Нукус — 42—62. Самарқанд —31—972. Термиз — 55—35. Урганч — 31—55. Фарғона — 4—29—44.

Б. — 169. Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети нашриётининг босмахонаси, Тошкент шаҳри. ИНДЕКС 64697. Р.04335.